

Vapo Oy
Box 22 (Yrjönkatu 42)
40100 JYVÄSKYLÄ

Kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet för miljökonsekvenserna för Metsäliittos och Vapos biodieselprojekt

Projekt Metsäliittos och Vapos biodieselprojekt, Kemi och Äänekoski

Projektansvarig Vapo Oy
Box 22 (Yrjönkatu 42)
40100 Jyväskylä

Metsäliitto Osuuskunta
Box 10 (Norrskensvägen 6)
02020 Metsä (Esbo)

Kontaktpersoner:

Vapo Oy
e-postadress: [Mikko Kara, Mika Timonen
fornamn.efternamn@vapo.fi](mailto:fornamn.efternamn@vapo.fi)

Metsäliitto:
e-postadress: [Hannu Anttila, Ari-Pekka Heikkilä
fornamn.efternamn@metsaliitto.fi](mailto:fornamn.efternamn@metsaliitto.fi)

MKB-konsult WSP Environmental Oy
Heikasvägen 7 D
00210 Helsingfors

Kontaktperson: Peter Anton
e-postadress: fornamn.efternamn@wspgroup.fi

Kontaktmyndighet Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland
Miljö och naturresurser
Box 8060 (Hallituskatu 5 C)
96101 Rovaniemi

Kontaktperson: Eira Luokkanen
e-postadress: fornamn.efternamn@ely-keskus.fi

Bedömningsförfarande gällande miljökonsekvenserna

Syftet med lagen om bedömningsförfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994, ändrad 458/2006) är att främja bedömningen och ett enhetligt beaktande av miljökonsekvenser vid planering och beslutsfattande och samtidigt öka medborgarnas tillgång till information och deras möjligheter till medbestämmande. Enligt MKB-förordningen (713/2006 + ändringar) 6 § 6 punkten ska man vid MKB-förfarandet för fabriker för omfattande produktion av farliga kemikalier tillämpa det som

avses i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (3.6.2005/390 + ändringar).

Programmet för bedömningen av miljökonsekvenserna (MKB-programmet) är den projektansvariges plan om hur bedömningen ska genomföras. I kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet försöker man bl.a. styra det igångsatta MKB-förfarandet samt kontrollera att bedömningsprogrammet är sakligt och tillräckligt och ta ställning till koordineringen av tillvägagångssätten. Bedömningsprogrammet utarbetas av den projektansvarige som även utgående från kontaktmyndighetens utlåtande om programmet utarbetar nödvändiga utredningar och bedömningar om projektets konsekvenser och utarbetar en konsekvensbeskrivning av miljökonsekvenserna (MKB-beskrivning, konsekvensbeskrivning). Kontaktmyndigheten ger även utlåtande om konsekvensbeskrivningen och dess tillräcklighet. Utlåtandet avslutar MKB-förfarandet.

Myndigheterna, parterna och de som är intresserade av ärendet har möjlighet att yttra sig och framlägga sin åsikt såväl om MKB-programmet som om MKB-beskrivningen.

Till de ansökningar om tillstånd som behövs för att genomföra projektet ansluts konsekvensbeskrivningen av miljökonsekvenserna samt kontaktmyndighetens utlåtande om den. Av tillståndsbeslutet ska framgå hur konsekvensbeskrivningen och kontaktmyndighetens utlåtande om den har beaktats.

Projektet och presenterade alternativ

Projektet rör sig om att i Finland bygga en anläggning för biodrivmedel med en bränsleeffekt på ca 500 MW. Anläggningens årliga kapacitet vore ca 200 000 ton biodrivmedel för trafiken.

Bränslet tillverkas genom att förgasa biomassa och med Fischer-Tropsch- d.v.s. FT-syntes. Anläggningen innehåller behandling och torkning av råvara för att få den till en lämplig massa för förgasningsprocessen, behandling av massan med syreförgasning under tryck för att få rågas, rening och behandling av rågas till syntesgas, vidareförädling av FT-syntes och FT-produkter. Funktioner som betjänar produktionen är anskaffning av råvara, lagring av råvara, tillsatsämnen och produkter, energiverk, vatten- och avfallsvattenssystem samt produktleveranser. Därtill kräver processen att en luftgasfabrik byggs. Slutprodukterna är bl.a. diesel eller fotogen, nafta och LPG. Råmaterial som bio-bränsleanläggningen använder är till största delen skogsenergifraktioner så som avverkningsavfall, skal och flis (70-100 %), därtill åkerbiomassa (rörflen) och vid behov torv. Det totala behovet biomassa är vid full kapacitet ca 4,1 TWh biomassa. anskaffningsradien för råvaran är i genomsnitt under 200 km.

Alternativ 0: Projektet genomförs inte.

Alternativ K: Anläggningen förläggs i Kemi

Alternativ Ä: Anläggningen förläggs i Äänekoski

Alternativ Ä + K: Anläggning förläggs i såväl Kemi som Äänekoski

I Kemi skulle anläggningen byggas i Pajusaari industriområde i anslutning till Oy Metsä-Botnia Ab:s cellulosafabrik och Kemiart Liners Oy:s kartongfabrik.

I Äänekoski skulle anläggningen byggas i stadsdelen Paadenlahti i anslutning till Oy Metsä-Botnia Ab:s cellulosafabrik och M-Reals kartong- och pappersfabrik.

I nollalternativet ändas inte funktionen på orterna för projekialternativen alls från det nuvarande.

INFORMATION OCH HÖRANDE OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET

Metsäliitto och Vapo Oy har den 4 december 2009 lämnat bedömningsprogrammet för konsekvenserna av Metsäliittos och Vapos biodieselprojekt till Lapplands miljöcentral. Bedömningsprogrammet hörandet om det har den 14 december 2009 för hela tiden för konsekvensförfarandet framlagts till påseende i registratorskontoret i Kemi stadskansli, i Äänekoski stadskansli, i Keminmaa kommunkansli, i registratorskontoret i Laukas kommunkansli och vid Lapplands miljöcentral (sedan den 1.1.2010 Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland). Kungörelsen om bedömningsprogrammet har publicerats i tidningarna Keskisuomalainen, Lounais-Lappi, Pohjolan Sanomat den 14 december 2009 och i tidningen Sisä-Suomen Lehti den 15 december 2009. Den officiella anslagstiden var 14.12.2009 – 12.2.2010 och under den tiden skulle utlåtandena och åsikterna sändas till miljöcentralen.

Det har även varit möjligt att bekanta sig med bedömningsprogrammet på huvudbiblioteken i Kemi, Keminmaa, Laukas och Äänekoski på Internet www.ymparisto.fi > Alueelliset ympäristökeskukset > Lappi > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > Vireillä olevat YVA-hankkeet > Metsäliiton ja Vapon biodieselhanke, Kemi ja Äänekoski.

Lapplands miljöcentral har begärt utlåtande om bedömningsprogrammet av Kemi och Äänekoski städer, Keminmaa och Laukas kommuner samt av följande parter: Ala- ja Keskeiteleen kalastusalue, Finbio ry, Kemi-Torneå områdets utvecklingscentral, Mellersta Finlands förbund, Finlands naturskyddsförbund Mellersta Finlands distrikt, Västra Finlands län social- och hälsoavdelningen, Skogscentralen Mellersta Finland, Mellersta Finlands museum, Mellersta Finlands räddningsverk, Mellersta Finlands TE-central, Mellersta Finlands vägdistrikt, Mellersta Finlands miljöcentral, Lapplands förbund, Lapplands naturskyddsdistrikt, Länsstyrelsen i lapplands län social- och hälsoavdelningen, Lapplands skogscentral, Lapplands räddningsverk, Lapplands TE-central, Lapplands vägdistrikt, Leppäveden kalastusalue, Pohjois-Päijänteen kalastusalue, Forststyrelsen, Metsänomistajien liitto Järvi-Suomi ry, Metsänomistajien liitto Pohjois-Suomi ry, Skogsforskningsinstitutet, Museiverket, Perämeren kalastusalue, Puuenergia ry, Päijänteen metsänhoitoyhdistys ry, Banförvaltningscentralen, Suomen turvetuottajat ry., Tornedalens landskapsmuseum, Säkerhetsteknikcentralen, Torvindustriiförbundet rf, och separat av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten ansvarsområdet för miljö och naturresurser samt av Kemin seudun luonnonsuojeluyhdistys ry.

Materialet har den 4 december 2009 sänts till miljöministeriet för begäran om hörande i Sverige. Naturvårdsverkets utlåtande om ställningstagandena i Sverige har den 25 februari 2010 inkommit från miljöministeriet.

Om projektet har ett möte för allmänheten arrangerats i Kemi den 15 december 2009 och i Äänekoski den 17 december 2009. Om mötena för allmänheten kungjordes.

MÖTEN FÖR ALLMÄNHETEN

På mötena för allmänheten i Kemi och Äänekoski togs bl.a. följande ärenden upp:

- torvens andel har minskat från de tidigare planerna, inverkar behandlingen av slutprodukten på detta, d.v.s. är klassificeringen av torv som fossilt material en faktor som inverkar
- tillgången på råvara
- vad begränsar anläggningens livslängd
- varför är det område som granskas i Kemi större (anskaffningsområde för råvara)
- anskaffning av trä, hur, hurdant och från hurdana områden, avviker det från det normala
- mängderna aska, kvalitet och placering, återvinningsmöjligheter
- användning av kondensvattnen för fjärrvärme
- delprocessernas benägenhet för störningar
- buller- och trafikolägenheter
- bedömning av konsekvenserna för fiske
- konsekvenserna för vegetation och fauna
- finns det tekniskt motsvarande anläggningar på någon annan plats
- finns det någon pilotanläggning för den här tekniken
- användning av skogsflygningar för kartläggning av lämplig råvara
- avledning av avloppsvatten: som sådan, till avlopp eller ny reningsanläggning
- användning av bioavfall o.d. som råvara
- sannolikheten av att två anläggningar förverkligas
- transport av massa: bullerkonsekvenser
- lukt- och bullerolägenheter speciellt i närområdet (Äänekoski, Rotkola by)
- flygekorre
- status på Keitele sjö
- behovet att reparera järnvägarna
- behovet att förbättra landsvägsnätet
- placeringen av trafikanslutningar
- planerna för placering i industriområde, gamla byggnaders öde (Äänekoski)
- behov av arbetskraft och arbetskraftens kompetensbehov

UTLÅTANDEN OCH ÅSIKTER

Om bedömningsprogrammet för miljökonsekvenserna har totalt 26 utlåtanden och åsikter inkommit. Därtill har ett utlåtande i enlighet med Esbokonventionen inkommit från Sverige. Nedan utlåtandena eller en sammanfattning av dem.

Kemi stad

Utlåtandena från Kemi statsstyrelse och miljöavdelning har samma innehåll.

Nuvarande flytande drivmedel för transport har huvudsakligen tillverkats av fossila råvaror, närmast råolja. EU:s centrala energipolitiska mål för trafikens del är just att höja självförsörjningen på energi samt att minska oljeberoendet och växthusutsläppen. Det av EU ställda målet är att ersätta flytande drivmedel för transport med biobränsle innan år 2010 med 5,75 procent och innan år 2020 med 10 procent.

Lagen om främjande av användningen av biodrivmedel för transport trädde i Finland i kraft i början av år 2008. Med lagen genomfördes EU-direktivet om främjande av användningen av biodrivmedel och andra förnybara drivmedel. Lagen ställer bränsledistributörerna ett minimikrav på distribution av biodrivmedel som en årlig leveransandel. Minimian delen växer årligen så att den år 2008 är minst två procent av energiinnehållet, av den sammanlagda mängd motorbensin, dieselolja och biodrivmedel som distributören levererar det året. År 2009 är andelen mist fyra procent och år 2010 och efter det årligen minst 5,75 procent. Biobränsle kan levereras för konsumtion endera som sådan eller blandat i motorbensin och dieselolja så att motorbensinens och dieseloljans kvalitetskrav fylls.

Ett av temana i energidelen i det av Lapplands förbund i november 2009 godkända programmet "Lapplands landskapsöversikt 2030" är att försäkra sig om möjligheterna att utnyttja lokala energikällor, genom att utveckla skogsägarnas kompetens, bärning av energived och logistikkedja samt företagsamhet inom branschen. Programmets mål är att främja utvecklingen av bioråvarumarknaderna samt stöda förverkligandet av förnybar energi producerande kraftverk och förädlingsanläggningar för biobränsle. Ett av målen för Lapplands energistrategi är för sin del att öka ekonomisk tillväxt och företagsamhet samt förbättra samsättningen genom att skapa nya arbetsplatser. Strategin riktas bl.a. till att öka förutsättningarna att skapa ny företagsamhet. Byggnad av en biobränsleanläggning bör understödats och är i enlighet med Lapplands förbunds landskapsöversikt och utvecklingsstrategi. Vid dess förverkligande kan anläggningen anses vara av betydelse för den ekonomiska utvecklingen i hela Norra Finland.

Miljöskyddsmässigt sett bör anläggningen understödats. Anläggningen utnyttjar inhemska och förnybara råvaror och sparar således icke förnybara och importerade råvaror vid produktion av biobränsle. Anläggningens funktionsmässiga integrering till en skogsindustrialläggning gör det möjligt att utnyttja den värme och ånga som kommer som en biprodukt bl.a. i Metsä-Botnia Ab:s industrialläggning. Detta minskar för sin del användningen av fossila bränslen. Därtill kan den värme som uppstår i anläggningen återvinnas. Anläggningen är därtill estetiskt lönsam, ty skogsbioenergi och rörfen är s.k. råvaror av "non-food" -typ.

Med hänvisning till det ovan nämnda ger MKB-bedömningsprogrammet för byggnad av biobränsleanläggningen enligt vår uppfattning fina utgångspunkter för att i tillräcklig omfattning bedöma projektets miljö- och regionekonomiska konsekvenser på kommun och regionnivå.

I konsekvensbeskrivningen ska man även utreda den byggnadsrätt som används i förhållande till den maximala byggnadsrätten i den gällande stadsplanen. På så sätt får man klarhet i ett eventuellt behov av att ändra stadsplanen.

Keminmaa kommun

Keminmaa kommun har ingenting att anmärka.

Laukas kommun

I planerings- och byggnadsnämndens utlåtande anses att den av Met-säliitto och Vapo planerade biodieselanläggningen representerar affärsverksamhet som baserar sig på principerna om hållbar utveckling och med vilken man på ett betydande sätt kan minska koldioxidutsläppen från trafiken, minska användningen av fossila bränslen och öka den nationella självförsörjningen på energi. Genom att förlägga den planerade anläggningen i redan befintlig fabriksinfrastruktur, får man genom att förena funktionerna betydande synergifördelar (bl.a. behandling av avloppsvattnen, förmedling av energi, logistik) och kan utnyttja den processkompetens som finns i området samt infrastrukturen för anskaffning av råvaror för den träförädlingsindustri som verkar i området.

Vid planering och förverkligande av anläggningen ska man eftersträva så högt nyttoförhållande för energi som möjligt och å andra sidan en så hög grad av utnyttjande av biprodukter och avfall som möjligt. I bränsleanläggningen skapas som biprodukter (avfall) t.ex. aska och koldioxid som kan utnyttjas inom andra industribranscher (bl.a. gödselindustri, växthusproduktion). Den slutliga deponeringen av avfall och biprodukter måste vara klar innan man börjar realisera anläggningen. De specificerade miljökonsekvenserna av anläggningen kommer att utredas av den projektansvarige i samband med att MKB-förvarandet går vidare.

Äänekoski stad

Eftersom den konsult som bereder ärendet redan har fått de av staden och tjänstemännen presenterade kompletterings- och ändringsönskemålen om MKB-programmet och då det på mötet för allmänheten inte heller kom fram några lokala behov av komplettering har nämnderna och stadsstyrelsen inte i detta skede något att anmärka på projektet (innehållet i MKB-programmet). Miljönämnden har föreslagit att man ber den om utlåtande om miljökonsekvenserna efter att de har bedömts i enlighet med programmet. Ifall projektet förverkligas i Äänekoski kommer nämnden att avge utlåtande även i samband med behandlingen av miljötillstånd. Grundskyddsnämnden har förenat sig med detta. Tekniska nämnden har därtill uttalat sig att man i den fortsatta utredningen ska undersöka om huvudingången till staden och fabriksområdet är från Äänekoskentie i stället för från Kotakennäantie. Stadsstyrelsen har förenat sig med dessa utlåtanden om innehållet i programmet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland, fiskerihushållningsmyndighet

Enligt Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland, fiskerihushållningsmyndigheten kan en eventuell biodieselanläggning som förläggs till Äänekoski med kondensvattenutsläppen ha konsekvenser för fiskbestånden i området. Därför har man redan i MKB-utredningen nämnt utredningen om kondensvattnens värmekonsekvenser och kon-

sekvenserna för fiskbeståndet är en väsentlig del av MKB-beskrivningen. I utredningen ska man bedöma uppvärmningen av vattendragen nedan. Granskningsområdet ska för dessa delar sträcka sig till området nedan Kapeenkoski där konsekvenserna inte mera kan iakttas.

Kondensvattenmängderna från den planerade anläggningen är högst 3 m³/s d.v.s. 260 000 m³/d. Beroende på kondensvattnens värmebörda kan denna vattenmängd ha konsekvenser för temperaturen i vattendragen nedan och därigenom bl.a. för förökning av fiskar. Nedströms från den planerade förläggningssplatsen i Äänekoski finns betydande reproducerade strömvattenmål (Kapeenkoski, Kuusankoski), där man har konstaterat naturlig förökning av insjööring. Den ekologiska statusen för vattendraget nedströms är ännu inte för alla delar god och för öringens del har den totala potentialen i hela området ännu inte utnyttjats. Den olägenhet som kondensvattnen eventuellt medför för öringens förökning eller för fiskarnas vandring måste beaktas i MKB-beskrivningen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland, ansvarsområdet miljö och naturresurser

Som det viktigaste tillägget till bedömningsprogrammet föreslår ansvarsområdet för miljö att bedömningen av konsekvenserna för miljön ska utsträckas till att även beröra anskaffning av råvara, vilket är en väsentlig del av hela anläggningen. I projektet är det nödvändigt att bedöma drivningens och torvbrytningens konsekvenser för vattendraget i flödesområdet. Lokalt ska drivningens konsekvenser för skogens vattenhushållning bedömas. Eftersom man i konsekvensbeskrivningen ska behandla åtgärder för att förebygga och begränsa skadliga miljökonsekvenser, ska även en allmän bedömning av de eventuella skogsvårdsåtgärder som de nödvändiga avverkningarna kräver och åtgärderna för att minska de skadliga verkningarna av torvbrytningen göras, jämför MKB-förordningen 10 §, punkt 7. Även råvaruanskaffningarnas eventuella konsekvenser för grundvattnen ska bedömas. Därför bör även kartorna som avgränsar granskningsområdet för miljökonsekvenserna på sidorna 66-67 utvidgas.

Det är svårt att bilda en uppfattning om förläggningen av anläggningen till Äänekoski i förhållande till planerna eller utgående från programmet för bedömning av Naturaområden. Planeringsområdet borde antecknas i stadsplaneregionkartan. Den presenterade snedbilden ger ingen klar uppfattning om förläggningen av projektet. Projektets förläggningssplats ska antecknas på de presenterade plankartorna och på den karta på sidan 64 som presenterar Äänekoski Naturaområden. Projektets lokala konsekvenser för samhällsstrukturen ska granskas i tillräcklig omfattning trots att projektet blir en utvidgning av det nuvarande fabriksområdet.

Kartan på sida 66 är fel, den beskriver avgränsningen av de områden som ska granskas i Äänekoski fastän den enligt bildtexten borde beskriva situationen i Kemi. I kartan som beskriver anskaffningsområdet för råvara på sida 75 har Äänekoskis läge angetts fel. Vid Äänekoski som antecknats i mittpunkten för det södra anskaffningsområdet ligger Viitasaari centrum, som dock är ca 60 kilometer längre norrut än Äänekoski centrum.

Inget influensområde har påvisats för konsekvenserna från anskaffning av råvaror. Anskaffningsområdena har påvisats på kartan på sidan 75 i bedömningsprogrammet. Enligt kartan skulle området för anskaffning av råvarorna för Äänekoskis del sträcka sig till ett område med en radie på ca 140 km. Enligt programmet blir området som ekonomiskt kan utnyttjas inom en radie som är under 200 km från fabriken. För råvaruan-skaffningens del borde projektets konsekvenser för hela området där råvarorna kan utnyttjas ekonomiskt granskas.

Projektets mest centrala miljökonsekvenser har listats upp på sida 67 i programmet. Till dem har man inte räknat anskaffning av råvaror. Detta måste tilläggas till listan. Beskrivningen är internt motstridande på dessa punkter, ty på sidan 75 har det konstaterats att "I MKB-beskrivningen kommer man som en central miljökonsekvens att granska konsekvenserna av avverkning av skogsbiomassa".

I närheten till förläggningsplatsen som ligger i Äänekoski fabriksområde finns det enligt det material som miljöförvaltningen har till sitt förfogande ett s.k. PIMA-område (förstört markområde: Äänekoski järnvägsstation). Detta ska beaktas i bedömningen.

Beträffande anskaffning av råvaror avser man i MKB-beskrivningen göra en sakkunnigbedömning av miljökonsekvenserna för anskaffning av träråvara. Därtill borde även andra miljökonsekvenser som berör drivning av energived bedömas (bl.a. konsekvenserna för naturens mångfald), ty i ljuset av den forskningsinformation som finns tillgänglig kan man inte på ett entydigt sätt konstatera att konsekvenserna av drivning av energived skulle förbli ringa. I undersökningar har det t.ex. konstaterats att det på platserna för drivning av energived efter drivningen finns klart mindre mängder rötskadat trä än på andra avverkningsplatser. Med tanke på skogsekosystemets mångfald är mängden rötskadat trä ett av de centrala elementen.

Förutom energiveden ska konsekvenserna av anskaffning och transport av torvråvara bedömas som en del av MKB-förfarandet. I detta sammanhang bör man observera, på annat sätt än vad som konstaterats i bedömningsrapporten att det t.ex. i anslutning till miljötillståndsprocessen som berör torvproduktionsprojekt i Mellersta Finland inte har gjorts ett enda bedömningsförfarande eller någon s.k. på provning beroende MKB som avses i MKB-lagen.

Inom det ekonomiskt lönsamma anskaffningsområdet för projektets råvaror finns eller planeras det redan projekt så som Keljonlahti storkraftverk i Jyväskylä, som använder samma råvaror. I samband med MKB-beskrivningen borde man granska tillräckligheten på råvaror samt samverkan som projekten förorsakar på anskaffning av råvaror.

I punkt 7.3.10 i beskrivningen (sida 70) bör det märkas att konsekvenser för vegetation, djur och skyddade områden mest troligt uppstår vid anskaffning och transport av de råvaror som projektet kräver. I detta sammanhang bör man märka att Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland inte till sitt förfogande har sådan systematiskt samlad bakgrundsinformation om vegetationen eller djurbeståndet i den föreslagna förläggningsplatsen enligt vilka det vore möjligt att bedöma en eventuell förekomst av utrotningshotade arter.

I närheten till den föreslagna förläggningsplatsen i Äänekoskis fabriksområde (på ca 150-200 meters avstånd), ligger en observationsplats för flygekorre som har konstaterats i samband med planläggningsarbetet i Äänekoski stad (källa: Suunnittelukeskus Oy: Naturutredning i utvidgningsområdet för Äänekoski och Suolahti tätorter, Äänekoski stad. 21.12.2006). Den eventuella förläggningsplatsen för projektet i Äänekoski har i Äänekoski 2020 generalplan (i utkastfasen) påvisats med planbeteckningen TP (område för arbetsplatser). Det berörda området är åtminstone delvis ett obebyggt skogbeklätt område, som på grund av ovan nämnda faktorer kan vara en eventuell plats där flygekorren förekommer. I samband med MKB borde man utreda om det i den angivna förläggningsplatsen i Äänekoski finns föröknings- och rastplatser för flygekorre eller vilken områdets betydelse är med tanke på de flygekorrar som finns i närområdet. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland har inte sådana uppgifter till sitt förfogande enligt vilka denna bedömning kunde genomföras. Vid behov måste man som grund för utredningarna göra nödvändiga terrängutredningar. En förlust eller ett försvagande av flygekorrens förökningsplatser är förbjudet enligt naturvårdslagens 49 §.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna i Mellersta Lappland och Lappland, ansvarsområdena för trafik och infrastruktur

Dåvarande Lapplands miljöcentral har reserverat sig en möjlighet att avge utlåtande bl.a. till Vägförvaltningens vägdistrikt i Lappland och Mellersta Finland. De har i början av år 2010 överförts till en del av närings-, trafik- och miljöcentralerna och deras ansvarsområden för väghållning. Detta är det gemensamma utlåtandet från ansvarsområdena för trafik.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, ansvarsområdet för trafik och infrastruktur:

De planerade biodieselområdena och deras råvarutransporter kommer att ha trafikmässiga konsekvenser. Avgränsningen av bedömningen av miljökonsekvenserna har presenterats klart i bedömningsprogrammet. Kartan som presenterar avgränsningen av Kemi granskningsområde är dock fel (bild 35).

Råvarutransporterna kommer till Kemi fabrikerna i huvudsak längs leden E75 - Sahansaarekatu - Sahansaarentie - Pajusaarentie. Med den planerade maximala användningen är antalet fordon som besöker anläggningen ca 250 per dygn. Transporterna består av transport av råvaror, produkter och kemikalier som fabriken behöver. Transporterna sker förutom längs landsväg även med järnväg.

I bedömningsbeskrivningen ska miljökonsekvenserna av den ökande trafiken så som buller- och trafiksäkerhetskonsekvenser och möjligheterna att lindra olägenheterna bedömas. Beskrivningen borde även granska transportlederna för de farliga ämnen som fabriken behöver. Konsekvensbedömningen ska även bedöma kraven på den ökade trafikkapaciteten och om projektet medför behov att förbättra befintliga vägar och järnvägar samt dessas kostnadspåverkan och kostnadsfördelning mellan olika aktörer.

Vid fabriken avses att som råvara bl.a. använda avverkningsavfall, stubbar och ved som lagras vid landsväg 1-24 månader. Lagringen och lastningen av trävara ska genomföras så att olägenheterna för landskapet minimeras och så att verksamheten inte äventyrar trafiken. Om trävaran ska förvaras vid sidan av det befintliga landsvägsnätet bör man förhandla om eventuella lagringsområden med Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, ansvarsområdet för trafik och infrastruktur.

I bedömningsbeskrivningen ska samverkan med andra planer i Kemiområdet så som till exempel planen för utvidgning av Ajos hamn beaktas.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland, ansvarsområdet för trafik och infrastruktur:

Transporterna till Äänekoski fabriksområde har huvudsakligen planerats ske på leden riksväg 4 - Kotakennäentie - Äänekoskentie - Mannilantie. Litet trafik kommer även via Äänekoskentie från Suolahti hållet. Av dessa hör Kotakennäentie till stadens gatunät, Äänekoskentie är *regionväg 642 Kuusa -Äänekoski* samt Mannilantie *förbindelseväg 6422 Äänekosken asematie*.

För lagringens och transporternas del vore konsekvenserna förutom buller, damm o.d. utsläpp bra att bedömas med tanke på smidig trafik, väghållning bl.a. vid transporter under tiden för tjälskador samt trafiksäkerhet framför allt för transportlederna för farliga ämnen. Upplagrade högar får inte läggas för nära landsvägar och de får inte hindra siktsträckan eller misspyda väglandskapet. Lastningen av råvarorna måste ordnas så att trafiksäkerheten inte försvagas.

I bedömningsprogrammet har det berättats att man även ska utreda de behov av förändringar på vägarna som projektet förutsätter. Förutom de eventuella förändringsåtgärderna är det även bra att utreda åtgärdernas kostnader och kostnadsfördelningen för väghållarens, stadens och projektets del.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, fiskerihushållningsmyndighet

Som fiskerihushållningsmyndighet har Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland ingenting att anmärka på bedömningsprogrammet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten, ansvarsområdet för miljö och naturresurser

Enligt bedömningsprogrammet har man som råvara framför allt planerat använda skogsenergifraktioner och åkerbiomassa. Enligt projektbeskrivningen kommer produktionsområdet för torvråvara maximalt att vara 2000 ha. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten konstaterar att man i bedömningen av projektets miljökonsekvenser på tillräckligt sätt ska ta upp placeringen och miljökonsekvenserna av denna 2000 ha som behövs.

Bedömningsprogrammet tar upp de riksomfattande målen för områdesanvändning (RMO). Dock föreslås inte att konsekvenserna av inriktningen av torvproduktionen ska analyseras. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten konstaterar att inriktningen av torvproduktion med tanke på de riksomfattande målen för områdesanvändning är

centrala ärenden som ska betraktas. Till målen hör bl.a. att med tanke på den levande och livlösa naturen främja bevarandet av mångfalden i värdefulla och känsliga områden. Bevarandet av ekologiska förhållanden mellan skyddsområden bör även främjas i mån av möjlighet. Betydande och enhetliga naturområden som är av betydelse med tanke på ekologi eller rekreatjonsbruk ska enligt målen beaktas. I konsekvensbedömningen är det befogat att granska projektet även från dessa synvinklar. De hör till principerna för hållbar utveckling och är en del av hållbar användning av naturresurserna.

Till de riksomfattande målen hör vidare att man för torvupptagning har reserverat områden som redan är dikade eller på annat sätt har ändrats från naturtillståndet och myrårkrar som inte mera används. Konsekvenserna av torvupptagningen ska vidare granskas per flödesområde och man ska speciellt beakta bevarandet av myrnaturens mångfald och övriga krav som miljöaspekterna och lönsamheten ställer. Det är även befogat att granska dessa i bedömningsbeskrivningen.

Om avgränsningen av bedömningen konstateras att alla betydande miljökonsekvenser ska ingå i granskningen. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten påpekar att man vid avgränsningen av bedömningen ska innefatta de uppskattade miljökonsekvenserna för anskaffning av torvråvara enligt allmänt angiven maximiförbrukning.

I bedömningsprogrammet nämns att miljökonsekvenserna för torvmyrarna bedöms noggrannare i det egna MKB-förfarandet för varje torvmyr. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten påpekar dock att det är nödvändigt att på allmän nivå bedöma konsekvenserna redan i detta MKB-förfarande. Till detta hör t.ex. en allmän granskning av de vattendrag som man avser leda torvproduktionens dräneringsvatten till och hur dessa vattendrag tål de kommande utsläppen. I detta sammanhang ska man på tillräckligt sätt analysera projektets konsekvenser för de riksomfattande målen för områdesanvändning enligt vilka uppnående och bevarande av god status för vattnen främjas inom områdesanvändningen.

Regionförvaltningsverket i Lappland, ansvarsområdet för basservice, rättsskydd och tillstånd

Regionförvaltningsverket i Lappland har av alternativen i programmet undersökt endast alternativ K, d.v.s. en förläggning av anläggningen i Kemi. På programmets sida 66, i bild 35 har man inte beskrivit granskningsområdets avgränsning i Kemi utan i Äänekoski. Regionförvaltningsverket i Lappland anser att bedömningsprogrammet i tillräcklig omfattning har beaktat projektets konsekvenser som inverkar på människors hälsa och levnadsförhållanden.

Mellersta Finlands förbund

Mellersta Finlands förbund granskar i sitt utlåtande programmet närmast med tanke på alternativet Äänekoski. Mellersta Finlands förbund anser att det är synnerligen viktigt att till landskapet få en produktionsanläggning för bränsle som fungerar med inhemsk och till största delen med bioenergi från mellersta Finland. Vid sidan av anläggningens betydande sysselsättande verkan minskar den landskapets stora beroende av importerad energi. De stora skogstillgångarna i landskapet ger den

nya bioenergiprodukten en stark grund för framtiden. Produkten gör därtill skogsindustrins nuvarande produktsortiment mångsidigare, speciellt i Äänekoski. Anläggningen förverkligar på så sätt det i Mellersta Finlands landskapsöversikt angivna målet "Öka självförsörjning inom energiproduktion och andelen förnybara energikällor, speciellt träets andel genom att satsa på forsknings- och produktutveckling samt genom att förnya gamla kraftverk och bygga nya, så att Mellersta Finland med undantag av bränsle för trafiken vore fritt från fossila bränslen".

I dokumentet för bedömningsprogrammet beskrivs förutom projektet, anläggningen och MKB-förfarandet även en plan för bedömning av anläggningens konsekvenser för miljön. Mellersta Finlands förbund fäster uppmärksamhet på den delvis problematiska avgränsningen av konsekvensbedömningen. I dokumentet talas det om projektets konsekvenser t.ex. projektet minskar koldioxidutsläppen från trafiken och har en sysselsättande inverkan på anskaffning av råvaror. Borde bedömningen av miljökonsekvenserna även utsträckas till att beröra råvaruanskaffning, som är en väsentlig del av anläggningens verksamhet d.v.s. granska totalverkan? Anläggningens byggande och drift ökar trafiken och utsläppen. Om man med det minskande av trafikutsläppen som nämns i programdokumentet hänvisar till användningen av det bio-bränsle som anläggningen producerar, borde man i en utvidgad granskning även beakta konsekvenserna (för vattendrag, naturens mångfald) från produktionen av råvaror samt transporternas buller- o.d. konsekvenser.

Enligt Mellersta Finlands förbund passar den föreslagna förläggningsplatsen, Äänekoski området, mycket väl för detta syfte. Området har i landskapsplanen med laga kraft anvisats med beteckningen T/kem. Beteckningen avser, "Industri- och lagerområde där en betydande anläggning för produktion eller lagring av farliga kemikalier finns/får placeras". I området finns därtill redan en järnvägsförbindelse, som är viktig med tanke på transporterna. I närheten till det planerade anläggningsområdet finns inga funktioner som hindrar förläggningen (bosättning, service o.d.). Å andra sidan utreds anläggningens konsekvenser för sin närmiljö enligt bedömningsprogrammet och de föreslagna utredningarna är för dessa delar tillräckliga.

Lapplands förbund

I Kemi förläggs den planerade biobränsleanläggningen i Västra Lapplands regionplan i industriområdet (T 703). Västra Lapplands regionplan har med övergångsbestämmelsen i markanvändnings- och bygglagen från början av år 2010 ändrats till landskapsplan. Lapplands förbund har med kommunernas startmöte den 11 december 2009 påbörjat utarbetandet av en ny landskapsplan för Västra Lappland. Enligt den målinriktade tidtabellen för utarbetandet förbereds landskapsplanen för godkännande på höstens fullmäktigemöte 2012. Landskapsplanen gäller inte i ett område med rättsverkande generalplan och stadsplan. Anläggningsområdet är även i generalplanen och stadsplanen ett industriområde.

Lapplands landskapsöversikt 2030 "Lappi, Pohjoisen luova menestyjä" (Lappland, den skapande framgångsrika regionen i norr) godkändes i Lapplands förbunds fullmäktige den 25 november 2009. Översikten tar upp den planerade biobränsleanläggningen och konstaterar att

skogstillgångarna i Lappland möjliggör ett mångsidigt energiutnyttjande såväl inom storskalig produktion som i lokala små enheter och skapar förutsättningar för företagsamhet inom bioenergi i hela landskapet. I riktlinjerna för utvecklingen främjas bl.a. utvecklingen inom bioråvarumarknaderna, förverkligandet av produktion av förnybar energi stödande kraftverk och förädlingsanstalter för biobränsle.

Lapplands förbunds styrelse godkände Lapplands energistrategi den 9 november 2009. Ett av spetsprojekten i strategin är att öka hållbar användning av bioenergi. Utnyttjandet av skogsenergitillgångarna förutsätter att nya produkter samt drivnings- och logistikkedjor utvecklas. Energistrategin främjar igångsättningen av Metsäliitto och Vapos biobränsleanläggning och dess förläggning i Kemi.

Bedömningsprogrammet för biodieselpjektets miljökonsekvenser har utarbetats täckande och klart. Med tanke på de riksomfattande målen för områdesanvändning samt regionstrukturen, regioneconomien och sysselsättningen är programmet tämligen allmänt. Lapplands förbunds kansli anser att det presenterade bedömningsprogrammet är en god grund för utarbetning av konsekvensbeskrivningen. Biodieselpjektet förverkligar såväl EU:s som Finlands nationella mål för användning av förnybar energi och för att öka energisjälvförsörjningen samt för att minska växthusgasutsläppen. Förlagd till Kemi främjar projektet genomföringen av målen för landskapet.

Norra Österbottens förbund

Norra Österbottens förbund konstaterar att projektet för sina konsekvensers del även är betydande ur Norra Österbottens synvinkel och önskar att även projektets dimensioner som går över landskapets gränser behandlas i konsekvensbedömningen. Bedömningsprogrammet har dessutom vissa tekniska frågor som det vore bra att specificera.

Ett motsvarande projekt har varit på gång i Norra Österbotten. Landskapsförbundet har utarbetat en förstudie om projektet och den har publicerats i Norra Österbottens publikationsserie (BTL –laitoksen edellytykset Pohjois-Pohjanmaalla. Pohjois-Pohjanmaan liiton julkaisuja B 50. 2008) (Förutsättningarna för en Bio To Liquid anläggning i Norra Österbotten. Norra Österbottens publikationsserie B 50. 2008). I förstudien har Uleåborg bedömts som den bästa förläggningsplatsen för anläggningen i Norra Österbotten. Även Vapo utredde möjligheten att förlägga anläggningen i Uleåborg i samma sammanhang som de andra i bedömningsprogrammets bild 7 presenterade alternativen; bilden är således för dessa delar inkorrekt. Byggandet av en BTL-anläggning i Uleåborg kommer även att ingå i landskapsprogrammet för Norra Österbotten som håller på att bli klart. I varje fall vore det befogat att konstatera att ett motsvarande program även är på gång i Norra Österbotten.

Anskaffningen av råvara till anläggningen skulle i bägge alternativen i betydande grad rikta sig till Norra Österbotten. Detta avspeglar sig på förutsättningarna för anläggningar som använder samma råmaterialgrund i Norra Finland. Dessa återverkningar borde behandlas vid behandlingen av konsekvenserna. Enligt Norra Österbottens förbunds åsikt skulle förläggningsalternativet Kemi för en mycket lång tid ta förutsättningarna för en annan motsvarande anläggning i hela Norra Finland

och samtidigt inverkade den på möjligheterna att genomföra Norra Österbottens landskapsprogram. Konsekvenserna av råvaruförsörjningen till alternativet Äänekoski skulle även den sträcka sig till Norra Österbotten, men vore inte lika betydande. – Det ovan sagda betyder inte att Norra Österbottens förbund motsätter sig projektet. Det är bara frågan om att projektets alla konsekvenser, även de som går över landskapsgränserna, kommer fram. Med tanke på den landskapsmässiga långsiktiga naturresursplaneringen vore det all anledning att veta mera detaljerat i vilken mån råvaruanskaffningen i de bägge alternativen berör Norra Österbotten. I bedömningsprogrammets kapitel "Konsekvenser för användning av naturresurser" har man detaljerat funderat på de kvalitativa konsekvenserna. Lika viktigt är den kvantitativa förändringen och den regionala fördelningen av naturresursanvändningen.

Användningen av råvara i anläggningen har närmast öppnats i kapitel 1 i bedömningsprogrammet. Hurdan andelen torv kommer att vara, förblir dock litet oklar. Om andelen är nära den beskrivna maximimängden borde en betydande del av torven skaffas från Norra Österbotten och detta har för sin del betydelse för miljökonsekvenserna för torvproduktion i landskapet. Anläggningens tekniska möjligheter att variera användningsförhållandena mellan olika råvaruslag förblir även oklara. Om de är bra kan variationerna i användningen av olika råvaruslag öka och bli större än de som har beskrivits i bilden.

Av projektbeskrivningen får man den uppfattningen att förädlingen till slutprodukter kommer att ske i samma anläggning. I förstudien som berörde Norra Österbotten bedömdes att tillverkningen av slutprodukten flytande bränsle skulle ske på en annan plats, ty denna tillverkning skulle kräva en anläggning av oljeraffinaderi typ och tröskeln att bygga en sådan är hög. I varje fall är det frågan om anläggningar av helt annan typ (och även beträffande miljökonsekvenserna) beroende på om man förädlar till slutprodukt eller bara transporterar halvfärdiga vaxer till en förädlingsanläggning på någon annan plats i världen.

Lapplands räddningsverk

Lapplands räddningsverk har granskat programmets innehåll med tanke på de egna verksamhetsbetingelserna. För räddningsverkets del är det viktigt att på förhand utreda projektets direkta och indirekta konsekvenser för eventuella olycksrisker. I det planerade förläggningsområdet finns funktioner som innehåller olycksrisker. Sådana är bl.a. industrianläggningarna och lagerbyggnaderna i området, den tunga landsvägs- och järnvägstrafiken, transporten och lagringen av farliga ämnen samt trafiken i fabriksområdet. Räddningsverket framlägger som sitt utlåtande följande:

Bedömningsprogrammet ger en god bild av projektet. Programmets syfte är även att beakta konsekvenserna för miljön i händelse av skada eller olycka. De miljökonsekvenser och bedömningsmetoder som ska bedömas har i programmet utretts i punkt 7. Av faktorerna som ska bedömas lyfter räddningsverket upp följande nedan listade faktorer som berör eventuella olycksrisker och dessas följdverkningar som speciellt borde utredas på förhand i bedömningsprogrammet. Samtidigt borde man bedöma möjligheterna för riskhantering som berör dem.

- de byggtida olycksriskerna som kan ha en större betydelse

- bl.a. inpasseringskontroll och trafikarrangemang som en del av bekämpning av olyckor i fabriksområdet
- olycksriskerna som den ökade landsvägstrafiken medför för transporten av farliga ämnen
 - speciellt borde man utreda en förbättring av säkerheten i korsningen Sahansaarenkatu och den västra delen av den, som har visat sig vara farlig för den tunga fordonstrafiken
 - behovet av och förutsättningarna för grundläggande förbättring av Ajoksentie (väg 920) vid Puidenpuuttuma på grund av den ökande trafiken och det närbelägna Naturaområdet
 - Avsaknaden av en alternativ rutt kan i en eventuell olyckssituation väsentligen försvåra trafiken till hamnområdet och Ajos bosättningsområde och försvåra möjligheten att nå riskområdena i Ajos
- olycksrisker som berör den ökande järnvägstrafiken
- olycks- och miljöriskerna som berör lagring av råvaror (bl.a. möjligheter till storbrand och dess konsekvenser för närmiljön)
- olycks- och miljörisker som berör lagring och avskroppning av slutprodukter
- risker som planeringsområdet och funktionerna i de närliggande industrisammanslutningarna förorsakar varandra i olyckssituationer
- behoven av utveckling av släckningsvattensystemen som en del av riskhantering och miljöskydd
 - försäkring av tillgång på släckningsvatten
 - släckningsvattnens konsekvenser för systemet för rening av områdets avloppsvatten

Räddningsverket vill följa projektets fortskridande och delta som säkerhetssakkunnig redan i projektets planeringsskede bl.a. genom att delta i områdets övervakningsgrupp.

Mellersta Finlands museum

Mellersta Finlands museum bedömer i sitt utlåtande konsekvenserna av en förläggning av anläggningen till Äänekoski. Forskningsuppgifterna om kulturmiljön har i programmet presenterats utgående från de bakgrundsundersökningar som har gjorts för den strukturella delgeneralplanen för planen på landskapsnivå och för regionplanering. Mellersta Finlands museum har år 2006 gjort en uppdatering av byggnadsinventeringarna i Äänekoski, Suolahti och Sumiais. Denna inventering borde anslutas till bedömningsprogrammets källförteckning. Källförteckningen ska även ha en hänvisning till Museiverkets sidor www.rky.fi med uppdaterade uppgifter om skyddsprocesserna som berör nationellt värdefulla kulturmiljöer. Statsrådet beslöt den 22 december 2009 att Museiverkets förslag om kulturmiljöer av riksintresse 2009 ersätter förslaget från år 1993, men detta beslut har överklagats. Det vore dock motiverat att situationen följs upp och att man på grund av relevansen med beslutet tar denna sida som källmaterial i ett program för bedömning av miljökonsekvenser av denna typ. Mellersta Finlands museum vill i sitt utlåtande betona att miljökonsekvenserna av råvarornas uppsamlings- och lagringsplatser för glesbygden och tätorternas kulturlandskap utreds noggrant. Betydande värden i kulturmiljöerna och utsikterna från landskapen bör säkras och uppsamlingen riktas så att naturens och kulturmiljöns mångfald i Mellersta Finland inte lider av det.

I samband med projektet för biobränsleanläggning i Äänekoski ska miljökonsekvenserna för vatten och vattenmiljöer bedömas speciellt väl. Detta har även konsekvenser för områdena för utveckling av skötsel av de i landskapsplanen för Mellersta Finland definierade kulturmiljöerna och för målen för god skötsel av byggnadstraditionen och landskapen i dem.

Sida 66 i bedömningsprogrammet har ett fel. Bild 35 borde i stället för Äänekoski regionen presentera Kemi regionen.

Den byggda kulturmiljön: För den byggda kulturmiljöns del konstaterar Mellersta Finlands museum att valet av Äänekoski som förläggningsplats för biobränsleanläggningen inte väsentligen ser ut att hota det i Äänekoski stad undersökta och värderade industrilandskapet, betydande kulturmiljöer eller byggnadstradition som finns i dess omedelbara närhet. Projektet tycks i någon mån ha konsekvenser för den befintliga stadsstrukturen, speciellt sett från trafikledernas synvinkel. Bullerfrågorna inverkar tätt på stadsstrukturen. Ökat buller förstör även den byggda miljön i mest trafikerade områden om inte skydd byggs eller vägarna planeras på en sådan plats att olägenheterna minimeras. En mångsidig transporttrafik (landsväg, järnväg, vattenväg) minskar miljöbelastningen i tätt byggda miljöer.

Mellersta Finlands museum konstaterar därtill för den byggda miljöns del att man vid behandlingen av projektets byggtillstånd ska beakta projektets konsekvenser för kulturtraditionen, kulturmiljöerna och de landskap som bevaras. I detta sammanhang ska man granska den nya industrianläggningens arkitektoniska och landskapsmässiga värden för förläggningsplatsens stadssilhuett och konsekvenserna för den moderna stadsstrukturen.

Arkeologisk kulturtradition: I den planerade förläggningsplatsen för biobränsleanläggningen ligger inga sådana fasta skyddade fornlämningar som avses i lagen om landskapsminnen. I biobränsleanläggningens stora influensområde finns dock många fornlämningar som ska beaktas vid konsekvensbedömningen av kulturmiljön.

Museiverket

I Kemi är den planerade förläggningsplatsen Pajusaari fabriksområde. För dess del är uppgifterna i MKB-programmet inte uppdaterade, ty den 22 december 2009 har statsrådet godkänt den av Museiverket utarbetade förnyade inventeringen för inventering av byggda kulturmiljöer som avses i de riksomfattande målen för områdesanvändning och som baserar sig på markanvändnings- och bygglagen. Fastän beslutet ännu inte har vunnit laga kraft, på grund av den överklagan som berör den, rekommenderas att den nya inventeringen utnyttjas vid markanvändningsplanering. Noggrannare uppgifter, även geografiska data finns på sidan www.rky.fi. Vid Museiverket sköts ärendet av intendent Johanna Forsius, tel. +358 (0)9-4050 9484.

Om industriområdet i den planerade förläggningsplatsen i Äänekoski konstateras att det i projektområdet i den strukturella generalplanen 2016 och inte i utkastet till delgeneralplan 2020 inte finns kulturhistoriskt betydande platser. Den tidigare cellulosafabrikens fabriksavdelningar, som användes 1961-85, har dock i den byggnadshistoriska inventer-

ingen som gjordes av Metsäliitto under ledning av Museiverket åren 1999-2000 klassificerats som lokalt betydande och som skulle beröras av rekommendationen av bevarande. Den eventuella förläggningsplatsen i Äänekoski ser ut att delvis riktas till dessa strukturer och erbjuder således en möjlighet att använda dem på nytt. Kapitel 6.2.11 i MKB-programmet ska kompletteras och den gjorda inventeringen utnyttjas. Materialet finns tillgängligt vid Metsämannut Oy i Tammerfors, kontaktperson är Jari Tykkyläinen. Från arkeologisk kulturtraditionssynvinkel har Museiverket ingenting att anmärka på bedömningsprogrammet för miljökonsekvenserna eller på i den angivna planerade projektalternativ i Kemi och/eller Äänekoski.

Tukes

Den mångsidiga processen i anläggningen och dess kapacitet visar att anläggningen, som en anläggning som avses i Seveso-direktivet och som troligtvis till nivån är minst på nivån för verksamhetsprincip, men eventuellt är en anläggning för säkerhetsrapport, hör till övervakning av Tukes. Luftgasverket omfattas även av samma lagstiftning. Anläggningarnas tekniska och verksamhetsmässiga säkerhet bedöms och försäkras med tillståndsbehandling av verksamheten vid Tukes och med hjälp av andra dokument (bl.a. räddningsplan och verksamhetsprinciper, jämför lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor 390/2005). Förläggningsplatserna i Kemi och Äänekoski är enligt Tukes lämpliga. I bägge fallen skulle anläggningen förläggas i ett område där det redan finns verksamhet av samma typ; det är möjligt att planeringsmässigt förlägga verksamheten, beakta markanvändningsplanering samt personalens hälsa och säkerhet.

Lapplands skogscentral

För Lapplands skogscentrals del är det i projektet frågan om det mest betydande projektet på årtionden. Den årliga användningskapaciteten för råvirke minskade i norra Finland med 2,2 milj. m³ då Stora Enso:s fabrik i Kemijärvi och UPM:s fabrik i Kajana avvecklades. Den planerade virkesförbrukningen 1,5 milj. m³ vore en välkommen ökning av användning av träråvara i Lappland. Råvaran för biodiesel kommer enligt programmet att vara utgallringsvirke från unga skogar, avverkningsavfall från förnyringsytor och stubbar. Därtill skulle anläggningen använda skal från cellulosaindustrin och sågning samt torv.

Enligt Lapplands skogscentrals uppfattning kommer träråvaran att räcka till även om gagnvirke med liten diameter styrs så att det blir råvara för biodiesel. Tillgången på råvara stöder förläggningen till Kemi, i området för de bästa skogarna i Lappland. Även de rikliga dikningsområdena som behöver gallring i Österbotten ligger nära. De statliga markernas stora andel är en fördel i Lappland, ty Forststyrelsen kan driva biodieselråvaran som en jämn ström år från år oberoende av marknadssituationen för trävara.

Lapplands skogscentral fäster även uppmärksamhet på Rovaniemi Energia Oy:s Mustikkamaa kraftverksprojekt, som om den förverkligas kommer att konkurrera om virkesanskaffning i samma område. Om projektet förverkligas kommer den nuvarande virkesanvändningen 75 000 kubikmeter i året att mångdubblas.

Förverkligandet av biodieselprojektet skulle även ha en positiv betydelse för förverkligandet av skyldigheterna som berör drivning av förstagallrings- och energived i Lapplands skogsprogram.

Kemi-Torneåområdets utvecklingscentral

Utvecklingscentralen har ingenting att anmärka på bedömningsprogrammet.

Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys ry.

Enligt föreningens mening får man en täckande beskrivning av projektet. Den eventuella positiva miljöattityden förverkligas endast om man i detta hänseende lyckas finslipa projektet tillräckligt långtgående. Som ett jämförbart alternativ bör man ta en minskning av motortrafiken. Det är bra att koldioxidfotspåret sätts upp, fastän man tycker att granskningstiden 100 år är lång. Förutsättningen är att bedömningen görs av en opartisk, av företagen oberoende sakkunnig. Klimatförändringarna blir under noll bara om man vid uppdrivning av skogen och drivning och transport av virke inte använder fossila bränslen, inberäknat torv. Återvinningen av koldioxid innehåller betydande risker, energiförbrukning vid återvinning, transport och lagring, klimatutsläpp och kostnaderna och riskerna måste beaktas vid den totala bedömningen.

Utgångspunkten och målet ska vara att minska användningen av energi och öka andelen äkta bioenergi inom den totala energiförbrukningen. I MKB-beskrivningen ska man granska om den process som planeras använda torv fyller direktiven för främjande av energiformerna inom EU. För torvens del ska man i MKB-beskrivningen separat granska konsekvenserna för till ursprunget olika torv (torv från myråkrar, skogsmyrar och naturliga myrar). Torvens andel i tillverkningen förblir oklar. I utlåtandet anser man att programmet lämnar kryphål för en ökning av användningen av torv från angivna 0-30 % 'om det förekommer störningar i leveransen på skogsenergifraktioner'. Programmet ger en missvisande bild av användningen av trä och torv i förhållande till att förbättra bilden för den eventuellt förverkligade anläggningen. Om den förverkligas ökar anläggningsprojektet trycken i såväl mellersta Finland som Kemi-regionen att förstöra odikade myrar och delar av myrar och på så sätt försvaga naturens mångfald från det tidigare. De naturliga och goda hjortronmyrarna i Lappland är i farozonen. Vapo söker fortfarande tillstånd även för odikade myrar och myrar som liknar de naturliga. De fraktioner som det påstås att man använder som råvara i projektet kommer i betydande grad att minska koldioxidutsläppen från trafiken, men torvdieselns koldioxidutsläpp är klart högre än den vanliga dieselns. Kolbalansen måste räknas grundligt.

I utlåtandet anses att man vid användningen av skogsråvara måste beakta de nödvändiga behoven för naturens mångfald i en situation där man inte ens har kunnat stoppa det att arterna blir utrotningshotade. Om träden från gamla skogar används är situationen ohållbar. På grund av osäkerheten i de ekologiska konsekvenserna från att samla stubbar får stubbarna inte räknas som bränslealternativ förrän saken utreds grundligt. Man måste även räkna om det att man lämnar skogen som en sänka för koldioxid ger ett bättre helhetsresultat i förhållande till klimatförändringar och andra utsläpp. Därtill konstateras att miljökonsekvenserna med odling och användning av rörfen totalt sett i betydande grad

beror på i hurdant område rörflen odlas och om man ersätter den tidigare odlingen i sädens odlingsområde med ett nytt område. Det är bäst att utreda om med beskogning av åker ger ett bättre helhetsresultat med tanke på klimatförändringar och andra utsläpp.

Det att man ökar anläggningarnas utsläpp i vattnen är inte i enlighet med ramdirektivet för vatten. Framför allt har nackdelarna med att gräva torv för närliggande vatten på många ställen blivit emot andan i vattenvården. I Kemialternativet skulle anläggningen förutom utsläppen från den decentraliserade torvupptagningen delvis även belasta Bottenviken, som är en av de renaste vikarna i Östersjön. Därför måste man utreda om Metsä-Botnias reningsverk är tillräcklig och lämplig för rening av projektets avloppsvatten. En detaljerad beskrivning av statusen på havsområdet utanför Kemi finns.

I de upplistade bränsleprojekten för trafiken finns endast pågående eller planerade stora/centraliserade projekt som berör skogs- och råoljeindustrins flytande biobränslen. Små samt planerade stora, gasliknande projekt för trafikbränsle, som berörs av RES-direktivet saknas.

Lapplands naturskyddsdistrikt rf.

Distriktet understöder Metsäliittos och Vapos biodieselprojekt om det för genomförs på bästa möjliga sätt med tanke på naturen och klimatet.

Miljökonsekvensbeskrivningen borde även ha för granskning ett alternativ där man som råvara endast använder förnybara råvaror. Enligt IPCC:s emissionsfaktor är torv ett med fossila energikällor jämförbart bränsle. Vid en blandning av torv och trä kan endast trädelen ingå i det av EU uppställda 10-procents målet för trafikbränsle.

I beskrivningen bör särskild uppmärksamhet bl.a. fästas på användningen av torv, mängderna som används och konsekvenserna med torvuttagningen. Speciellt i naturliga myrar eller liknande myrar har torvuttagningen betydande konsekvenser för skydd av naturtyper och arter, skydd av vattendrag samt rekreationsbruk. Enligt Lapplands naturskyddsdistrikt borde målet vara att man avstår från att använda torv, åtminstone så småningom. Under övergångsperioden borde torvuttagningen begränsas till myrar som redan är i torvproduktion. Icke dikade myrar ska inte mera tas med i torvproduktionen.

Även vid användning av förnybara råvaror borde uppmärksamhet bl.a. fästas på ekonomiskogarnas mångfald och arternas (så som stora träd och fåglars) levnadsmöjligheter. Duvhök och spillkråka är paraplyarter i skogarna i Lappland och Nordbotten och deras häckning ska beaktas redan vid förstagallring genom att låta bli att fälla de största träden. Även vid användningen av ekonomiskogar ska målet vara att bevara en gynnsam nivå för skydd av arter och att skapa en livsmiljö.

Tillgängligheten på råvara, miljökonsekvenserna av anskaffningen av råvara samt klimatkonsekvenserna ska bedömas grundligt i beskrivningen. I Kemi skulle biodieselanläggningen förläggas i ett fabriksområde där det redan finns mycket industriell verksamhet. På grund av samverkan ska man i miljökonsekvensbeskrivningen med speciell noggrannhet utreda utsläppen i luft och vatten och bl.a. beakta målen och kraven i ramdirektivet för vattenpolitik och vattenförvaltningsplanen för Kemi älv.

Av bedömningsprogrammet framgår inte klart hur man ska utreda konsekvenserna för vegetation och djurbestand från det eventuella fabriksprojektet i Kemi. Enligt förordningen om förfarande vid miljökonsekvensbedömning ska man i bedömningsprogrammet ge en beskrivning av miljön, information om utredningar som har gjorts eller planeras i fråga om miljökonsekvenserna samt om metoder som används vid anskaffning och utvärdering av materialet och om antaganden i anslutning till dem.

Finlands naturskyddsförbund Mellersta Finlands distrikt rf

I utlåtandet konstateras att MKB-programmet ger en tämligen täckande beskrivning av fabriksprojektet. En eventuell miljöpositivhet förverkligas endast om man i detta hänseende lyckas finslipa projektet tillräckligt långt. Då förbränningsmotorer används är det bara de kilometer man inte kör som inte medför negativa konsekvenser. En minskning av motortrafiken som alternativ för jämförelse. I utlåtandet anser man det är bra att ett koldioxidfotspår utarbetas i MKB-beskrivningen. Förutsättningen är att bedömningen görs av en opartisk från företagen oberoende sakkunnig.

Anläggningens konsekvenser för klimatförändringen förblir nära noll endast om man vid uppdrivning av skog, drivning och transport av träd som används i anläggningen, inte nyttjar fossila bränslen, torv inberäknat. Konsekvenserna för klimatförändringen kan vara betydande i vilken riktning som helst beroende på den råvara som används.

Om återvinning och lagring av koldioxid lyckas har det en betydande inverkan på klimatet. Återvinningen är numera först närmast en teoretisk tankemodell och innehåller även betydande risker. Energiförbrukningen, klimatutsläppen, kostnaderna och riskerna som återvinning, transport och lagring av koldioxid förorsakar måste beaktas i den totala bedömningen.

Utgångspunkten och målet ska vara att minska användningen av energi och att öka andelen äkta bioenergi i den totala energiförbrukningen.

I MKB-beskrivningen ska man granska om den process som planerar använda torv fyller kriterierna som avses i direktivet om främjande av förnybara energiformer (RES-direktivet, 2009/28/EG).

I utlåtandet uppdelas råvarorna i avfallsbiomassa, energiväxter och torv och torven uppdelas även i tre typer beroende på ursprunget dessutom bedöms deras betydelse med tanke på möjligheterna att minska växthusgaser och miljökonsekvensernas skadlighet och krävs en separat bedömning av miljökonsekvenserna för dem. Ytterligare krävs en granskning av kol o.d. fasta och solida fossila bränslen: i utlåtandet konstateras att man i Finland kan hitta exempel där stenkol har tagits med i anläggningens sortiment först efter tillståndsprocessen.

I utlåtandet konstateras att torvens andel i tillverkningen av biobränsle sist och slutligen förblir oklar i MKB-programmet. Motstridigheter mellan uppgifter som har kommit upp under processen för utarbetning av MKB-programmet och Mellersta Finlands landskapsplan tas upp och man är bekymrad över att det i MKB-programmet som är under behandling lämnas fallgropar för att öka användningen av torv från angivna 0-30 % om störningar uppkommer i leveransen av skogsenergifraktioner och

störningarna innehåller även orsaker som berör priset. I utlåtandet andas det möjligt att det i MKB-programmet ges en missledande optimistisk bild av förhållandet mellan användning av trä och torv. Om anläggningsprojektet förverkligas ökar det trycket på att förstöra icke dikade myrar eller delar av myrar och försvagar således naturens mångfald från det tidigare. Speciellt i Mellersta Finland är bara en bråkdel av det ursprungliga myrområdet, under 15 %, numera naturliga myrar eller myrar som liknar de naturliga. Minskningen av kollagret i torvskiktet har blivit snabbare i Finland. På sidan 69 påstås att "de fraktioner som projektet använder som råvara i betydande grad kommer att minska trafikens koldioxidutsläpp". För torvens del stämmer detta inte: torvdieselns koldioxidutsläpp är klart högre än den normala dieselns. Även andra fraktioner kan i bästa fall bara minska koldioxidutsläppen från förbränningsmotortrafiken. Kolbalansen måste räknas grundligt.

I utlåtandet konstateras att det vid användningen av skogsråvara är viktigt att beakta de nödvändiga behoven för naturens mångfald i en situation då man inte ens har kunnat stoppa att arterna blir helt utrotningshotade. Om man som råvara använder träden från de gamla skogarna är olägenheterna för såväl klimat som biodiversitet ohållbara. En ytterligare användning av trä ska först och främst förverkligas i de nuvarande kraftverken i Jyväskylä och Uleåborg, dit man påstår att det redan nu är svårt att få tillräckliga mängder. På grund av osäkerheten i de ekologiska konsekvenserna av att samla stubbar får stubbarna inte räknas som bränslealternativ förrän saken utreds grundligt. Man måste även räkna om det att man lämnar skogen som en sänka för koldioxid ger ett bättre helhetsresultat i förhållande till klimatförändringarna och andra utsläpp.

Miljökonsekvenserna med odling av rörflen och användning som bränsle beror i betydande grad på i hurdant område rörflen odlas och om man ersätter den tidigare odlingen t.ex. för vetets del med något annat område för veteodling. Det är bäst att noggrant bedöma detta i MKB-beskrivningen.

Att ännu lägga de utsläpp som anläggningen förorsakar i vattnen är inte i enlighet med ramdirektivet för vatten. I Äänekoski alternativet skulle anläggningen förutom utsläppen från den decentraliserade torvupptagningen för sin del även belasta Äänekoski-Vaajakoski -leden. De största utsläppskonsekvenserna skulle vara till Kuhnamo och Vatiinjärvi sjöarna. Om dessa sjöars status, som redan från förr är dålig, har det inte berättats i MKB-programmet och teckningen som beskriver vattnens status har lämnats mycket otydlig. För att förbättra dessa vattnens status har man i åtgärdsprogrammet för vattnen i Mellersta Finland lagt upp specialåtgärder. Trots detta har det beräknats att vattnen kan uppnå god status *tidigast* innan år 2027. Den s.k. BD-anläggningen skulle även om den är den minsta göra det allt svårare att uppnå målet. Även åtgärderna för att förbättra status på vattnen i norra delen av Päijänne hotar att bli otillräckliga.

Det verkar mycket oklart hur en tillämpning av den i MKB-programmet nämnda "Bottenviksmodellen" (s. 69) vid bedömning av belastningen på vattendragen som biodieselanläggningen förorsakar kunde verka på ett tillräckligt sätt på Äänekoski insjöled.

I utlåtandet konstateras att man i MKB-beskrivningen med speciell noggrannhet borde ta upp teknologins centralaste egenskaper. Den beskrivning av teknologin som används i MKB-programmet anses både bristfällig och innehålla fel. I utlåtandet konstateras bl.a. att FT-syntes förutom kolväte även producerar alkoholer som också passar för trafikbränsle. Enligt MKB-programmet vätebehandlas alkoholerna till kolväte. Det vore även möjligt att producera trafikalkoholer så som metanol, etanol och butanol samt genom att förbigå vätebehandlingen även producera ett väte som passar för användning i trafiken.

Utlåtandet ger en omfattande behandling av lexikala fel och möjligheterna att även för försäljning producera olika typer av gaser och gasliknande flytande bränslen. Därtill kunde cellulosafabrikernas biprodukter förädlas till trafikbränsle. I utlåtandet anses att det i denna anläggning är frågan om syntetiskt dieselbränsle som tillverkas termokemiskt i hög temperatur och inte om traditionell biodiesel som tillverkas med kemiska konversioner i normal temperatur. De närliggande cellulosafabrikerna tillverkar tallsåpa, som man kunde tillverka biodiesel av. I vokabulären saknas PtL (Peat-to-Liquids) och PtG (Peat-to-Gas) samt CtL (Coal-to-Liquids). CtG-begreppet saknas i programmet totalt. Eftersom torv inte är biobränsle kan det trafikbränsle som tillverkas av den inte kallas biobränsle. En blandning av biobränsle och fossila bränslen är allmän praxis på marknaderna och blandningsförhållandena ska anges sakligt.

I utlåtandet anses att FT-syntesanläggningen kan bearbetas så att den beträffande sin energieffektivitet och sina positiva miljökonsekvenser blir klart bättre genom att ersätta FT-syntes med SBG-syntes, metanol-syntes eller DME-syntes. Man borde reservera sig för dessa möjligheter och informera om dem.

Bland de speciella biobränsleprojekten för trafiken sankas små projekt samt planerade stora projekt som berör gasliknande biobränsle för trafiken.

I utlåtandet anses att det i programmet felaktigt hänvisas till EU-direktiven och avtalen: Enligt EU:s RES-direktiv (2009/28/EG) ska i alla medlemsländer 10 % av energiförbrukningen i trafiken senast 2020 täckas med energi från förnybara energikällor. Till dessa hör gasliknande biodrivmedel, fasta biodrivmedel samt förutom bioenergi alla andra förnybara energikällor. I RES-T-direktivet (2003/30/EG) är målet likaså att uppnå en 5,75 % andel av energiförbrukningen i trafiken förutom för de i programmet nämnda biodrivmedlen även med gasliknande biodrivmedel eller fasta biodrivmedel samt med andra kemiska drivmedel (så som vind väte och solmetanol) som tillverkats på annat sätt än med bioenergi.

MKB-programmet innehåller en viss inexacthet och osäkerhet i sin begreppsanvändning. Uttrycket "*Hållbar utveckling*" blir inte klart. Den nuvarande skogshushållningen (största delen PEFC-certifierad) och torvuttagning använder inte kriterier för hållbar utveckling då man med uttrycket avser naturens mångfald och artbestånd och att klimatförhållandet ändras till det bättre.

Metsänomistajien liitto Pohjois-Suomi ry

Anskaffningsområdet för den planerade VapOil biodieselanläggningen täcker de västra delarna av Lapplands och Uleåborgs län och sträcker sig ända till Sverige. Goda sjöförbindelser möjliggör i en undantagssituation även användning av importerat virke. Användningskapaciteten på massaved har körts ner i Lappland på 2000-talet med 2,3 miljoner kubikmeter och massaveden i skogarna i norra Finland hotas av ett betydande underutnyttjande. Därtill har Karihaara såg upphört, troligen för gott. Tyngdvikten i de statliga markerna i norra Finland erbjuder ytterligare möjligheter att utnyttja virkesreserverna. Utgående från utvecklingsprognoserna som har utarbetats enligt inventeringen av de statliga skogarna och granskningen av skogsprogrammet har skogarnas avverkningsmöjligheter ökat i Lappland med ca 0,7 milj. m³. Tyngdvikten på energivirkesreserven ligger i anskaffningsområdet för den berörda anläggningen.

Den beräknade virkesanvändningen i anläggningen skulle vara ca 1,4 - 2 milj. m³ per år (uppskattningsvis 5 milj. m³s). Tack vare fabriken råvaruanskaffning kunde målen i skogsprogrammet förverkligas i betydlig omfattning. Behovet av förstagallring i Lappland är 35 000 hektar per år, av vilket största delen skulle passa som drivningsområde för energived. Av en hållbar avverkning i Lappland är 3,5 miljoner m³ massaved och av detta skulle den berörda anläggningen enligt uppskattning bara använda 15 - 20 % om man antar att ca 0,5 milj. m³ av den träråvara som anläggningen använder är massaved och resten energived, avverkningsavfall, stubbar, skal och sågspån (ca 1 milj. m³). Biodieselpjektets sysselsättande verkan vid virkesinköp (500 årsverken) vore av stor betydelse för skogsbruket i Lappland.

Motsvarande stora användningsområden för energived i Lappland är det i Rovaniemi planerade Mustikkamaa värmeverket, med en tilläggsanvändning av energived på uppskattningsvis 200 000 - 300 000 m³. De kraftverks-/fabriksprojekt som planeras skulle öka den nuvarande användningen av trä med ca 1,6 - 2,3 miljoner m³. Av detta skulle energived som fyller måtten på massaved enligt uppskattning vara ca 0,7 milj. m³, vilket betyder att virkesanvändningen i dessa produktionsanläggningar bara skulle ersätta ca 30 % av den virkesanvändningskapacitet som frigjordes från virkesförsörjningen till fabriken i Kemijärvi och Kajana. De planerade anläggningarna som använder energived täcker således inte ännu den avvecklade användningen av gagnvirke. En betydande del av tilläggsanvändningen av råvara skulle vara något annat än traditionellt gagnvirke. Beträffande de existerande delvis oanvända råvarureserverna är biodieselpjektet ett projekt som skogsbruket i Lappland understöder. Utan någon betydande ökning av virkesanvändningen kommer underutnyttjandet av skogarna i Lappland och delvis i Norra Österbotten att öka.

Puuenergia ry

Produktion av biodieselbränsle från biomassa är nu i en fas med snabb utveckling. I Finland är virkesbaserad råvara nästan den enda råvaran som fyller kriterierna för hållbarhet. Med tanke på skogsbruket och hållbar användning av virkestillgångarna är produktionen av biodiesel ett välkommet tillägg.

Programmet har av träråvarorna beaktat industrins biprodukter; stubbar, toppar och småved. Utanför programmet har man lämnat den råvara som fyller måtten på massaved. Massaved är för tillfället en dyr råvara, men då virkes- och slutproduktmarknaderna ändras kan användningen av råvara som fyller måttet på massaved inte lämnas utanför betraktelsen. Tilläggsanvändning av virke från utgallringsskogar inverkar på skogarnas produktionssituation. Den inverkar även positivt på skogarnas hälsotillstånd, om alternativet är att utgallringsskogarna inte gallras. Med återvinning av toppar från slutavverkningarna och upplyftning av stammar kan man inverka på resultaten från skogsförnyring och därigenom på läget inom träproduktion.

Man avser använda torv endast om störningar uppkommer vid användningen av andra bränslen. Av åkerbiomassorna har endast rörlan nämnts. Halm måste även i liten skala anses som en potentiell råvara.

De bägge presenterade förläggningsplatserna är med tanke på skogsbruk och anskaffning av energived för miljökonsekvensernas del lämpliga platser och stöder såväl regionernas skogssektorer som annan näringsverksamhet.

Det presenterade MKB-programmet är tillräckligt för genomföring av bägge anläggningsalternativen.

Naturvårdsverket

I utlåtandena meddelas att Sverige vill delta i bedömningsförfarandet. Utlåtandet innehåller de utlåtanden som har getts i Sverige. Skogsstyrelsen, Övertorneå kommun och Svenska torvproducentföreningen har inga synpunkter eller avstår från att yttra sig. Energimyndigheten konstaterar att det finns regelverk och rutiner för utvinning av torvbränsle och uttag av skogsråvara vid eventuell leverans från Sverige till fabriken i Kemi. Haparanda stad och Länsstyrelsen i Norrbottens län vill båda delta i det kommande MKB-förfarandet vad gäller den planerade fabriken i Kemi. Länsstyrelsen anser även att den projektansvarige ska behandla torv som en råvara av fossilt ursprung och därmed räkna med att den mängd diesel som framställs av torv medför ett nettoutsläpp av koldioxid till atmosfären. Länsstyrelsen har även tagit upp följande eventuella miljökonsekvenser som bör beaktas i bedömningen:

- fysisk påverkan på skogsmarken på grund av stubbrytning
- risk för ökade markskador på grund av mer körning med maskiner i skogen
- risk för ökad urlakning av näringsämnen och tungmetaller från skogsmarken på grund av stubbrytning och på grund av körskador på marken
- påverkan på skogsmarkens långsiktiga produktionsförmåga samt påverkan på kolbalansen i markskiktet på grund av uttag av avverkningsrester och stubbar
- påverkan på den biologiska mångfalden i skogen på grund av ett ökat uttag av biomassa från skogen
- hur ett ökat uttag av torv påverkar möjligheten att nå det regionala och nationella miljömålet nr 11 "Myllrande våtmarker"
- påverkan på sjöar och vattendrag på grund av urlakning av humusämnen från torvtäkter i Sverige

- risk för lokala och regionala störningar för människor samt risk för påverkan på miljön vid uttag, bearbetning, lagring, lastning och transport av råvara från Norrbotten.

Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry

I utlåtandet anses att en betydande del av anskaffningen av råvara till den till Kemi planerade anläggningen riktas till Norra Österbotten där användningsgraden redan från förr är hög och där det även finns egna motsvarande planer på att öka användningen av biomassa och torv. Även anskaffningsområdet för Äänekoski anläggningen sträcker sig till södra delarna av landskapet. Beträffande bränsleeffekten är en 500 MW anläggning en så stor råvaruanvändare att tillkomsten av en sådan eller av till och med två till ett område som redan är i effektiv användning otvivelaktigt förorsakar stora miljökonsekvenser.

MKB-programmet anses för många delar bristfälligt och ensidigt. Den riktar sig till konsekvenserna på anläggningens förlägningsplats och förbigår väsentliga konsekvenser från anskaffning av råvara. Naturskyddsdistriktet ber om en begäran om utlåtande om konsekvensbeskrivningen med material.

I utlåtandet anses att torvuttagningen i Norra Österbotten överskrider ansamlingen av ny torv från myrarna ungefär sju gånger och att användningen av torv förorsakar upp till 82 procent av koldioxidutsläppen från energiproduktion. De till Norra Österbotten planerade projekten skulle för de närmaste årtiondenas del sluka all biomassa som kan fås från landskapets område. Det börjar redan vara brist på torvmyrar. Från de norra delarna av landskapet förs redan betydande mängder torv till anläggningar i Lapplands län. Å andra sidan styr de granskade målen för områdesanvändning enligt FN:s klimatavtal samt den allmänna opinionen torvuttagningen bort från de naturliga myrarna. Den största konflikten framgår mellan målen för användning av torv och konsekvenserna för klimatet vid bränningen av torv. Landskapets egna projekt och de projekt som ska bedömas kan öka användningen av torv med till och med miljoner megawattimmar. En betydande nedskärning av utsläppen är bara möjlig med skogsenergi, vilket förutsätter att användningen av skogsenergi mångdubblas från den nuvarande även i det fall att man avstår från att bygga bioförädlingsanläggningar i landskapet. Det projekt som ska bedömas kommer att konkurrera om samma resurser. Enligt IPCC:s klassificering är torv ett bränsle som förorsakar den största mängden koldioxidutsläpp och EU har inte godkänt den som biobränsle.

I bedömningsprogrammet har bedömningen av miljökonsekvenserna från drivning av skogsbaserade råvaror beskrivits på ett berömligt sätt, men för torvens del talas det bara diffust om certifiering. Alla nya former av torvanvändning ökar förbrukningen av torvmyrarna och utsläppen från bränning av torv, framför allt i Norra Österbotten som är ett område för överanvändning. Fastän anskaffningen av den torv som fabriken använder skulle riktas till sydvästra Lapplands område minskar den inte trycket på myrarna i Norra Österbotten.

I undersökningarna om utsläppet från användningen av torvmarkerna har de dikade näringsrika torvmarkerna visat sig vara de största utsläppskällorna. I de kalkrika områdena i Lapplands triangel finns det

riktligt med sådana myrar, varför den certifierade anskaffningen av torv till förädlingsanläggningen i Kemi troligtvis huvudsakligen riktar sig till dem. I farozonen är då myrarnas mest hotade växtarter som just växer på de mest näringsrika myrtyperna.

I punkten om luftutsläpp nämns att fabriken luftutsläpp vore ett nollutsläpp, ty produkten tillverkas av biomassa. För en torvbaserad råvaras del stämmer detta inte. Användningen av torvdiesel med stort utsläpp försvagar hela produktens miljövärde och blandningen kan inte mera kallas biodiesel.

Förverkligandet av dieselbränsleanläggningen och miljökonsekvenserna från nollalternativet är i sin helhet stora och av alldeles olika typ. De största konsekvenserna berör luftkonsekvenserna från olika alternativ och hållbar användning av naturresurserna, vilka bör kunna skisseras upp i MKB.

I utlåtandet anses bl.a. att konsekvensbeskrivningen

- ska innehålla ett kapitel som beskriver dess konsekvenser just för den egna bioenergiproduktionen i det planerade råvaruområdet Norra Österbotten, tillgängligheten på råvara samt klimat- och miljökonsekvenserna.
- ska utreda motiveringarna för användning av torv och de troliga mängderna som ska användas. I beskrivningen måste EU:s RESS-direktiv öppnas beträffande användning av torv och torvmarker. Likaså måste man presentera beräkningar om hur användningen av torvråvara inverkar på minskningen av koldioxidutsläpp från slutprodukten i de olika blandningsförhållandena.
- ska beskriva torvuttagningens konsekvenser för den exceptionellt representativa myrnaturen och de hotade växtarterna i Lapplands triangel.
- ska möjliggöra återvinning av kol. Energieffektiviteten, kostnaderna och miljökonsekvenserna måste beskrivas i bedömningsbeskrivningen ty de kan vara betydliga. Återvinningsteknologierna undersöks först nu och den kommersiella tillämpningen kan uppskjutas långt framåt eller visa sig vara olönsam.
- ska innehålla ett alternativ där endast trä och andra förnybara råvaror används som råvara. Man måste även fästa uppmärksamhet på de nyaste forskningsresultaten om jordmånens kolläckage som en följd av drivning av skogsbiomassa.

Åsikt A. 3 personer

I åsikten anses att man av programmet får en tämligen bra allmänbild av förutsättningarna och konsekvenserna med anläggningsprojektet. Åsikten berör närmast den till Äänekoski planerade anläggningen, då det till Mellersta Finland åter planeras en anläggning som förstör myrarna i landskapet och använder torv som marknadsförs som miljö- och klimatvänligt.

I åsikten fäster man uppmärksamhet på användningen av begreppen *torv* och *biobränsle*. Torven sägs inte dess bättre höra till fossila bränslen eller till biomassa. IPCC har klassificerat torv som fossilt bränsle. Eftersom myrarna är Finlands stora kollager måste en förstöring av detta lager ända utgående från definieringarna motiveras speciellt nog-

grant och vattentätt. För de ovan nämnda termerna kan Finland inte göra några egna, nationella definieringar. Om torven inte enligt utarbetarna vare sig hör till biomassa eller fossila bränslen, bör man speciellt definiera vad torv i så fall är.

Även *störningen* måste utredas. Kan störningen vara en situation som fortsätter i årtal, t.ex. på grund av priset förhållandet trä och torv? Staten har ju hittills konstlat med stödåtgärder för torv och med skattelättnader gjort det förmånligt att använda torv.

Biodieselpjektet har startat för att fylla den av EU uppställda procentandelen för produktion av biobränsle. Man kan således inte utgå från att den råvara som används i anläggningen till 30 procent kunde vara torv, som har klimatutsläpp som är värre än stenkolk. Projektet har troligen ursprungligen startat för att minska dessa utsläpp – inte för att öka utsläppen.

Om torv används eller avses användas, ska projektet inte marknadsföras med ord som börjar på bio, utan som *torvdieselpjekt* eller *bio- och torvdieselpjekt*. Även i detta fall måste man definiera vad torv är och/eller vad som avses med torv och speciellt varför definitionen avviker från nationellt godkända definitioner, om den gör det.

MKB-programmet anger inte i landskapsplanen reserverade områden för torvuttagning. I Mellersta Finland är det förutom dem på gång många ansökningar om miljötillstånd för myrar utanför landskapsplanen och tillstånd beviljas i allmänhet för dem ty projekten strider inte mot planen. Det finns troligen inte en uppdaterad karta där man skulle se redan grävda myrar, myrar som har fått tillstånd eller där tillståndsbehandling pågår. En karta över dessa myrar, åtminstone från anskaffningsområdena för råvara, borde anslutas till MKB-beskrivningen.

Mellersta Finlands landskapsplan har utarbetats med antagande att de i den reserverade myrarna är tillräckliga för behoven i världens största torvkraftverk Keljonlahti. Om det nu även till Äänekoski kommer en anläggning som använder torv, vore belastningen på myrnaturen i Mellersta Finland och därigenom även på vattendragen troligen ohållbar och de redan nu reserverade myrarna räcker inte ens till att börja med. På alla över 50 områden för torvuttagning på den redan nu mycket förorenade Saarijärvi leden finns grova brister i behandlingen av vattnen. För att rädda leden och för att starta en restaurering av den har finansiering ansökts från ministeriet.

I MKB-programmet (s. 74) lovas att man kommer att ta torv från skogsdikade myrar, vilket knappast stämmer. Tillstånd söks även i Mellersta Finland för de sista naturliga myrarna eller myrar som liknar naturliga. I programmet (s. 74) sägs att konsekvenserna för torvmyrarna bedöms noggrannare i torvmyrarnas egna miljökonsekvensbedömningar. Detta stämmer bara då myrens areal är över 150 ha, som är MKB-gräns. Därför mäter torvgrävorna i allmänhet de myrar som ska grävas så att de är under MKB-gränsen och söker senare tillstånd om att utvidga uttagningsområdena. Vad ingår därtill i certifiering av myrar och vem eller vad har definierat reglerna och villkoren? Kan en certifierad myr t.ex. vara den bästa hjortronmyren i regionen? Vid utarbetning av MKB-beskrivningen ska ovan nämnda termer och begrepp specificeras.

KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE

Allmänt

Ärenden som ska beaktas i bedömningen har på ett mångsidigt och motiverat sätt tagits upp i utlåtandena och åsikterna om programmet. Kontaktmyndigheten förutsätter också att den projektansvarige väl insätter sig i dem och beaktar dem i bedömningsarbetet.

I projektet planeras att den beskrivna mängden naturresurser används på ett nytt sätt. Projektet anses som helhet vara positivt. I utlåtandena och åsikterna har det största bekymret för råvarornas del berört tillräckligheten på såväl skogsbaserad torvråvara som annan råvara och miljökonsekvenserna vid anskaffningen av råvaran.

Projektbeskrivning

Projekthelheten har beskrivits klart och förståeligt. Man får en bra uppfattning om projektet och dess centrala delar. Projektets syfte och bakgrund har beskrivits kort och motiveringarna är sakliga. Vid förfarandet vid hörandet har kritiska åsikter om grunderna för projektet tagits upp. Det vore därför bra att i beskrivningen specificera motiveringarna. Beskrivningarna av orterna och områdena för de alternativa förläggningsplatserna är huvudsakligen tydliga, men observerade felaktigheter ska korrigeras och specificeringsbehoven beaktas. En del av bilderna och kartorna är litet diffusa och därtill var en av kartorna i det tryckta programmet fel karta. Felet har korrigerats i den elektroniska versionen. I bedömningsbeskrivningen ska speciell uppmärksamhet fästas på att bilderna och kartorna är tydliga och åskådliga.

I projektets programfas har byggnads- och funktionshelheten ännu varit öppen. Beaktande projektets planeringsfas kan den presenterade beskrivningen anses tillräcklig med tanke på programskedet. I konsekvensbeskrivningen ska den presenteras mera detaljerad.

Projektets genomföringstidtabell har ännu varit öppen och enligt programmet är avsikten att besluta om den efter MKB-förfarandet hösten 2010. I konsekvensbeskrivningen vore det om det är möjligt bra att ta upp en noggrannare tidtabell.

Behandling av alternativen

Som alternativ är förläggningsplatserna klara och motiverade, om än motiveringarna kunde öppnas ännu mera i beskrivningen. De tidigare övervägda alternativa orterna för förläggningsplatserna med urvalsprinciper har beskrivits kort men tydligt. De valda huvudalternativen kan anses tillräckliga.

Inne i de presenterade alternativen har man i programmet knappast presenterat några alternativ alls, med undantag av Ajos hamn som alternativ för mellanlagring av slutprodukterna i Kemi anläggningen förutom det egentliga fabriksområdet. Äänekoski stad har tagit upp behovet att i fabriksområdet bedöma platsen för huvudingången till fabriksområdet. Det är all anledning att beakta detta i bedömningsförfarandet. I enlighet med det som har presenterats i programmet bör man utgående från anläggningens användning av råvara granska minst alternativet där användningen av torv är den största som har angetts, 30 %, eller att torv inte används alls. I och med att projektplaneringen fortgår ska olika alternativ som skapas granskas även i konsekvensbeskrivningen. Alternativen ska anges klart.

I utlåtandena har det även presenterats möjligheter att använda andra råvaror. I hörandet har det framkommit misstankar om att användningen av torv skulle växa till betydligt större än det som anges i programmet. Kontaktmyndigheten konstaterar att ifall verksamheten i tillståndsansökan avviker märkbart från den helhet som har granskats i MKB-förfarandet, eller ifall det under verksamhetstiden sker betydande förändringar, kan det vara behov av en ny miljökonsekvensbedömning. I MKB-förfarandet är det ändamålsenligt att bedöma äkta genomföringsdugliga alternativ. I konsekvensbeskrivningen är det därför nödvändigt att granska möjligheterna att använda olika råvaror och deras användbarhet och fundera på deras betydelse för projektet och dess helhetsverkan. Den projektansvarige borde överväga om det i detta skede är befogat att som alternativ ta med andra råvaror.

Den presenterade tabelljämförelsen passar bra för jämförelse av alternativen. Det är viktigt att fästa uppmärksamhet på att tabellen är läslig och klar och att den vid behov öppnas för läsaren. Med tanke på totalgranskningen vore det nyttigt att även presentera de faktorer som i den preliminära betraktelsen har konstaterats vara små, så att de inte tas med i en noggrannare bedömning. Kontaktmyndigheten anser i detta fall en specificerande jämförelse vara lämplig och tabellgranskningen kan fint användas för detta ändamål. I granskningen är det även bra att separera konsekvenserna beträffande mål, tidpunkt och varaktighet. Förutom en konsekvensvis jämförelse är det även bäst att göra en helhetsgranskning av alternativen.

Planer, tillstånd och med dem jämförbara beslut som projektet förutsätter

De tillstånd och planer som projektet förutsätter har presenterats på ett klart sätt. I statsförvaltningen har i början av år 2010 skett betydande förändringar som även har inverkat på de myndigheter som beviljar tillstånd. Granskningen bör för dessa delar uppdateras i beskrivningen. Här hade det även varit bra att ange förfarandet vid en eventuell avvikelser från naturvårdslagen (1069/1996, 553/2004) de fridlysta arterna (paragraferna 39 och 42), arterna som kräver särskilt skydd (47 §) samt arterna i naturdirektivets bilaga IV b. Om det under bedömningsarbetet framgår att det finns behov för ett sådant förfarande ska bedömningsprogrammet kompletteras för dessa delar, likasom även beträffande andra tillstånd o.d. som framkommer.

Enligt MKB-lagens 13 § måste till alla tillståndsansökningar som är nödvändiga för genomföringen av ett projekt höra en MKB-beskrivning och kontaktmyndighetens utlåtanden om den. Att presentera ett tillstånds-förfarande hade för alla tillstånds del för läsaren öppnat sambandet mellan ärenden som ska utredas i MKB-förfarandet och de för projektgenomföringen nödvändiga tillstånden. De tillstånd som nu har tagits upp i programmet har därför öppnats väl från denna synvinkel.

Samordning av bedömningsförfarande med förfarandet enligt andra lagar

Den projektansvarige har i övervakningsgruppen tagit upp att byggrätterna i stadsplanen för de alternativa förläggningsplatserna är tillräckliga för att genomföra projektet. Av programmet ingår dock inget omnämnande om stadsplanerna möjliggör ett byggande av anläggningen. Situationen ska granskas i beskrivningen. Om det under bedömningsförfarandet framgår att det beträffande byggrätt eller andra orsaker finns

planmässiga förändringsbehov för att koordinera planläggningsförfarandet och MKB-förfarandet ska man så snabbt som möjligt vidta åtgärder för att avskaffa överlappande utrednings- och bedömningsarbete, klargöra växelverkan samt komma överens om förfaringssätten med de behöriga myndigheterna.

Riksomfattande mål för områdesanvändning (RMO)

MKB-programmet har tagit upp de riksomfattande målen för områdesanvändning beträffande projektets anslutning till andra projekt, planer och program. Dock har man närmast som en förteckning tagit upp RMO-granskningarna som trädde i kraft den 1 mars 2009. RMO har även nämnts i kapitlet som berör konsekvenserna för markanvändning, den byggda miljön och landskapet. Målen som berör detta projekt har inte identifierats.

De statliga myndigheterna ska i sin verksamhet beakta de riksomfattande målen för områdesanvändningen, främja möjligheterna att uppnå dem och bedöma vilka konsekvenser deras åtgärder har för områdesanvändningen (MBL 24.1§). Sålunda ska de statliga myndigheterna då de avger utlåtande bl.a. i miljökonsekvensförfarandet ta ställning till projekt som har konsekvenser för områdesanvändningen med tanke på de riksomfattande målen för områdesanvändningen. I MKB-beskrivningen ska målen för områdesanvändningen som berör projektet identifieras och bedöma alternativen inberäknat råvaruanskaaffningen i förhållande till dem. Kontaktmyndigheten förutsätter att den projektansvarige framlägger sin syn för behandling av övervakningsgruppen.

I detta sammanhang är det även bra att beakta det från den svenska sidan framlagda riksomfattande och regionala miljömålet, 'Myllrande våtmarker'.

Miljöns nuläge och utredningar som berör det

Beskrivningen av miljöns nuläge är i huvudsak bra och tillräcklig i programfasen. I beskrivningen är det bra att fördjupa och uppdatera beskrivningen av miljöns nuläge och beakta de framlagda kommentarerna, gällande utredningarna och de som ska skaffas.

I anläggningens förläggingsområden och i deras närliggande influensområde ska man även försäkra sig om och specificera förekomsten av eventuella hotade eller sårbara o.d. arter. Med föreliggande information kan man inte helt utesluta möjligheten av förekomsten av eller till dem riktade skadliga konsekvenser. I Äänekoski alternativet berör detta speciellt flygekorre.

Delarna som berör luftutsläpp och klimat och luftkvalitet är delvis knappa i programmet. Om uppföljningen av luftkvalitet finns tillgänglig information och de i programmet nämnda utredningarna ska öppnas i beskrivningen. Redan i detta skede hade man kunnat jämföra resultaten från utredningarna med gräns- och riktvärden. Av de utredningar som finns i programmet framgår även bl.a. när och i vilka områden TRS-halterna troligtvis föranleder olägenheter för trivseln.

Konsekvenserna för miljön och bedömningen av dem

Konsekvenserna för miljön har i det följande granskats enligt MKB-lagen och förordningen och å andra sidan genom att följa innehållet i det presenterade programmet. Dock har bl.a. anskaffning av råvara delvis behandlats separat.

Projekthelheten innehåller byggskede, produktionsskede och skedet för avslutande av verksamheten. I bedömningsprogrammet har projektets livscykel inte granskats som en separat del, men den har identifierats och faktorer som berör den har tagits upp i programmets olika delar.

Centrala miljökonsekvenser

Projektets centrala miljökonsekvenser har bedömts på förhand. Det centrala som har konstaterats är trafikökning på grund av transport av råvaror och produkter, utsläpp i luft och vatten, buller och en ökning av avfall (aska). Bedömningen verkar gå i rätt riktning om man bara beaktar det som senare har konstaterats om anskaffning av råvaror. I programmet har man även bedömt att koldioxidutsläppen från trafiken minskar. I beskrivningen ska konsekvenserna motiveras som helhet för koldioxidbalansens del.

Markanvändningen, den byggda miljön och landskapet

Det som presenteras i programmet kan anses vara sakligt. I ärenden som berör kulturmiljön ska den projektansvarige beakta det som har tagits upp i myndighetsutlåtandena beträffande för den byggda kulturmiljöns del samt för de delar som berör Kemi och Äänekoski alternativen.

De konsekvenserna på landskapet som har föreslagits för granskning berör anskaffning av råvara och de har identifierats preliminärt. Konsekvenserna bedöms som sakkunnigbedömning. Kontaktmyndigheten anser att detta förfarande är bra och uppmanar den projektansvarige med hänvisning till utlåtandet från Mellersta Finlands museum att i beskrivningen även fundera på hur konsekvenserna för kulturlandskapet i glesbygdsområden och tätorter kunde beaktas vid valet av områden.

Avfall; aska

För avfallens del har de avsedda utredningarna beskrivits kort, men de centrala frågorna har identifierats. Kontaktmyndigheten anser att det centrala i projektet är speciellt att utreda möjligheterna för nyttoanvändning av aska för att minska den avfallsmängd som uppstår. Om dumpning på avfallsupplag visar sig vara det troliga alternativet och de nuvarande avfallsupplagen konstateras vara otillräckliga ska alternativa dumpningsplatser även granskas i konsekvensbeskrivningen.

Klimat och luftkvalitet

I programmet föreslås att utsläppen i luften från anläggningsområdet räknas per utsläppskomponent och de beskrivs inte noggrannare. De centralaste är CO₂, NO_x, SO₂ och TRS samt partiklar. Det vore konsekvent att i detta skede granska de ämnen som ingår i E-PRTR -rapporten och granska utsläppen via dem. Sätten att räkna utsläpp och de koefficienter som används ska anges liksom även halterna som används i spridningsmodellerna. Konsekvensernas bedömningsområde kan anses tillräckligt. Granskningen av luktkonsekvenser har tagits väl upp separat. Beträffande denna konsekvens liksom även för andra miljökonsekvensers del är det även bra att beakta olika störningssituationer.

Programmet anger inte hur konsekvenserna från trafiken beaktas som konsekvenser för luften. Detta framgår inte heller i delen som berör Transport av råvaror och produkter. De ska beaktas i bedömningen av konsekvenserna.

Det har föreslagits att koldioxidfotspåret ska utarbetas efter internationella normer och att en tidsperiod på 100 år ska beaktas. Den använda tidsperiodens längd ska klart motiveras i beskrivningen. Det väsentliga är att beräkningen görs genomskinlig och att de osäkra punkterna och riskfaktorerna anges.

Kontaktmyndigheten anser att det är bra att granskningen av återvinningen av koldioxidutsläpp tas med. I programmet har man sakligt planerat att beakta situationen med eller utan återvinning. Om lagring av koldioxid finns det erfarenheter från olika håll i världen och det investeras mycket i teknologiutveckling. I konsekvensbeskrivningen är det därför bra att även ta upp situationen som berör teknologiutveckling och uppskattningar om genomföringsmöjligheter och -tidtabell i den planerade anläggningen.

Kontaktmyndigheten betonar att även betydelsen av råvaruansaffningen (inberäknat konsekvenserna för jordmån) för klimatkonsekvensernas och kolfotspårets del ska beaktas.

Jordmån, berggrund, grundvattnen

Bedömningen av konsekvenserna för jordmån, berggrund och grundvattnen kan i en bedömning i detta skede anses tillräcklig för de alternativa förläggningsplatsernas del. Konsekvenserna av råvaruansaffningen ska granskas så som om det separat har konstaterats i utlåtandet.

Buller

Bullerkonsekvenserna behandlas i programmet separat för funktionerna i anläggningarna samt för transport av råvara, produkter o.d. Med tanke på bullerkonsekvensernas betydelse ska invånarantalet i konsekvensområdena beaktas. Om bullernivån utomhus vid bostadshuset eller i de områden som störs stiger över bullerriktvärdena för dag och natt ska även bullret inomhus bedömas.

Konsekvenser för vattendrag och fiskbestånd

Bedömningen av konsekvenserna för vattendragen kan för själva anläggningshelheternas del som utgångspunkt anses vara tillräcklig. Den presenterade Bottenviksmodellen kan dock inte nyttjas i Äänekoski, så som även har nämnts i utlåtandena. Det viktiga är att försäkra sig om att konsekvenserna för vattendragen i målområdet beaktas i ett tillräckligt stort område. Vid konsekvensbedömningen ska vattendragens ekologiska status och vattenvårdsplanerna beaktas. Fiskerimyndigheten vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland har tagit upp de naturligt förökande öringsbestånden i vattendraget nedanför Äänekoski och konsekvenserna som riktas till dem ska vid behov granskas särskilt.

Beträffande råvaruansaffningen ska det som separat nämnts i utlåtandet beaktas.

Konsekvenser för användning av naturresurserna

I programmet har det föreslagits att den ökande användningen av råvaror och kemikalier i projekialternativen ska jämföras med nollsituationen, d.v.s. med den nuvarande verksamheten. I avsnittet beskrivs anvisningarna för skogsbruk, certifikat o.s.v. Beskrivningen är redan i detta skede omfattande och tar väl upp faktorer som ska beaktas vid råvaruanskaffningen samt hur den nyaste forskningsinformationen och erfarenheterna utnyttjas då anvisningar ges. Forskningen inom branschen är för tillfället mycket aktiv och i beskrivningen bör den senaste informationen användas. För torvproduktionens del har även en certifiering av produktionskedjan tagits upp och en process för definiering av denna är på gång. Utvecklingssituationen inom certifieringen och de osäkerhetsfaktorer som har att göra med den ska anges i beskrivningen.

Tillräckligheten på råvaror har ansetts som ett centralt kriterium vid valet av alternativa förläggningsplatser. Tillräckligheten ska enligt programmet granskas med preliminära radier för anskaffning. Råvaruanskaffningen och bedömningen av dess konsekvenser har granskats mera omfattande i följande punkt. De faktorer som presenteras där ska beaktas vid konsekvenserna för naturresurserna.

Råvaror

Beträffande anskaffning av råvara har konsekvensbedömningen behandlats på ett osammanhängande sätt och delvis motstridigt. I området för granskningen av konsekvenserna är råvaruanskaffningen med, men granskningsområdet har inte presenterats noggrannare. Som en avgränsning ska man av allt att döma använda området i bild 38. Området har angetts som ett granskningsområde för bedömning av tillräckligheten. Kontaktmyndigheten anser det viktigt att hela det potentiella anskaffningsområdet tas med i bedömningen. I de centralaste konsekvenserna för miljön har konsekvenserna för anskaffningen inte identifierats. I avsnittet som behandlar konsekvenserna för användningen av naturresurserna har det däremot föreslagits att konsekvenserna för drivning av skogsbiomassa ska utredas som en central miljökonsekvens och konsekvenserna för torvmyrarna däremot ska granskas på allmän nivå. Torvproduktionens konsekvenser för vattendragen har avgränsats så att de är utanför granskningen.

Råvaruanskaffningen hör väsentligen till projektets produktionsfas. Konsekvenserna från anskaffning av råvara är många och riktas till ett stort område. De är centrala för projektets del. Detta kommer klart fram även i de utlåtanden och åsikter som har getts om programmet. Därför ska man sätta sig noggrant in i konsekvensbedömningen.

I beskrivningen ska man ange en uppskattning av hur anskaffningen fördelas per område och kort beskriva faktorerna som inverkar på den.

Med beaktan av råvaruanskaffningsområdets storlek och granskningstidens längd är en granskning av de enskilda anskaffningsområdena inte något som rimligen kan förverkligas och inte i själva verket möjlig. Därför förutsätter kontaktmyndigheten inte en undersökning per myr eller skog eller små avrinningsområden. Den granskningsnivå som ska användas ska vara ändamålsenliga områden med tanke på den konsekvens som betraktas, exempelvis vattenvårdsområde, deras delområden eller landskap. Naturligtvis ska helhetsverkan bedömas. Den i prog-

rammet angivna CORINE-databasen är ett användbart redskap i bedömningsarbetet.

För varje råvarutyp ska man förutom nuläget även beakta identifierade behov (nationella och regionala scenarier), annan känd planeringspraxis och granska projektets betydelse i förhållande till dem, samverkan inberäknad.

I granskningen ska till exempel de riksomfattande målen för områdesanvändning beaktas liksom även de regionala särdragen, behoven att bevara och främja naturens mångfald, hur hotade skogs- och myrnaturlyperna är, myrstrategin, vattendragens status o.s.v. samt landskapsprogrammen, tillräckligheten på råvara och de ekonomiska aspekterna. Även rekreationsbruket ska beaktas på tillräckligt sätt. I betraktelsen ska man också beakta konsekvenserna för jordmånen. De vattenförvaltningsområdesvisa vattenvårdsplanerna som har fastställts av statsrådet den 10 december 2009 och som har utarbetats enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen ska beaktas. Riskfyllda områden – även för grundvattnens del – ska identifieras och deras betydelse för råvaruansaffningen ska beaktas i bedömningen.

Trafik

I programmet har det föreslagits att man ska utreda behoven av att ändra vägar och järnvägar och en konsekvensbedömning av transporten av råvaror och produkter. Bullerkonsekvenserna och konsekvenserna för trivsel bedöms ända fram till riksvägen.

Beträffande nödvändiga arrangemang och ändringar som berör trafiken ska den projektansvarige vara i aktiv kontakt med de berörda myndigheterna. Kontaktmyndigheten föreslår en förhandling i ärendet mellan de projektansvariga och myndigheterna. I detta sammanhang ska även beaktas det som i det följande konstateras om olycksfallssituationer.

Olycksfallssituationer

I programmet har det föreslagits att man med hjälp av riskkartläggning ska granska konsekvenserna av skade- och olycksfallssituationer och risker. Även eventuella exceptionella situationer och bedömningen av dessas miljökonsekvenser granskas. Några enstaka exempel har nämnts. Olika olycksfallsrisker och till dem hörande faktorer har tagits upp i utlåtandena, speciellt i utlåtandena från Lapplands räddningsverk och Närings-, trafik- och miljöcentralernas ansvarsområden för trafik och infrastruktur. Då projekthelheten specificeras i och med att planerna går vidare kommer även bilden av dessa risker att specificeras. Det väsentliga är att i granskningen beakta hela verksamheten och dess livscykel. Olyckornas sannolikhet, betydelse och återhämtningen från skadorna ska beskrivas i konsekvensbeskrivningen. Den projektansvarige ska aktivt verka i samarbete med räddningsväsendet, för trafiken ansvariga myndigheter o.d. för att försäkra sig om att utredningar är tillräckliga.

Konsekvenser för människor

Konsekvenserna för människor bedöms enligt programmet såväl beträffande konsekvenserna för människors hälsa och levnadsförhållanden som med hjälp av de sociala och regionekonomiska konsekvenserna. I bedömningarna utnyttjas hälsobaserade riktvärden, nuläge, social- och hälsoministeriets handbok i ärendet, responsen som man har fått i programfasen och invånarenkäter. I konsekvenserna beaktas pla-

ceringskommunens och råvaruanskaffningskommunens skatteintäkter och byggtida konsekvenser.

Utgångspunkterna för bedömningen kan anses tillräckliga. Man ska noggrant sätta sig in i utarbetandet av enkäten och i att målgruppen är täckande samt i tolkning och utnyttjande av resultaten. Även de regionala och lokala myndigheternas syn på saken ska beaktas. I de ekonomiska konsekvenserna ska man även granska de kostnader som projektet föranleder. Av dem kan som exempel nämnas kostnaderna som berör trafiken och som har tagits upp av ansvarsområdena för trafik och infrastruktur vid Närings-, trafik- och miljöcentralerna i Mellersta Finland och Lappland.

Övrigt

Kontaktmyndigheten anser att det är bra att bedömningen av energieffektiviteten har tagits upp redan i bedömningsprogrammet. De BAT-referensdokument som finns för energieffektivitetens del ska utnyttjas för lämpliga delar.

I all konsekvensbedömning är det viktigt att de som utför bedömningarna och utredningarna har tillräcklig sakkunskap och att metoderna är allmänt godkända och dokumenterade. De metoder och faktorer som används ska anges i konsekvensbeskrivningen.

Lindring av olägenheterna och uppföljning av konsekvenserna

Lindring av olägenheterna och uppföljning av konsekvenserna har i programmet behandlats preliminärt och målen med uppföljningsprogrammen har angetts. Beaktande av sätten att minska och lindra olägenheterna har även tagits upp i punkterna som behandlar konsekvensbedömningen. Kontaktmyndigheten anser det bra att detta har tagits upp i programmet och konstaterar att man även här i mån av möjlighet ska beakta hela projekthelheten under hela dess livscykel. Den projektansvariges förslag om deltagande i den lokala luftkvalitetsuppföljningen anses vara bra.

Plan för arrangering av deltagande

I MKB-programmet har planen för deltagande presenterats och den innehåller ortsvisa övervakningsgrupper och möten för allmänheten. Den presenterade planen fyller i sig MKB-lagens förutsättningar. En utvidgning av sammansättningen på övervakningsgruppen ska övervägas. Bl.a. Lapplands räddningsverk har angett sin vilja att delta i övervakningsgruppens arbete. Å andra sidan vore det bra att den projektansvarige överväger arbetsgrupper för några specialfrågor, så som till stöd för granskningen som berör råvaruanskaffning.

Rapportering

Kontaktmyndigheten anser att bedömningsprogrammet som helhet är klart och att den öppnar sig väl. Texten är smidig och förståelig. Programmet är dock för många delar ännu på allmän nivå, vilket försvårar bedömningen av programmets tillräcklighet.

Det presenterade ordförrådet är användbart, men en aning knappt. Den använda terminologin och det använda ordförrådet har kritiserats en aning. Det är därför bra att i konsekvensbeskrivningen utvidga ordförrådet och öppna de termer som används.

Esbokonventionen

Svenskarna har uttryckt sin vilja att delta i MKB-förfarandet, varför man i projektet följer förfarandet som avses i Esbokonventionen. I programmet har det internationella förfarandet för deltagande för myndighetsarbetets del tagits upp. Förfarandesätten ska beskrivas på tillräckligt sätt i konsekvensbeskrivningen.

Konklusioner

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland konstaterar som kontaktmyndighet att det presenterade bedömningsprogrammet till sina utgångspunkter är tillräckligt och fyller kraven som avses i MKB-lagen och förordningen. Vid den fortsatta planeringen av projektet och vid utarbetandet av konsekvensbeskrivningen ska de tidigare i detta utlåtande nämnda faktorerna beaktas och bedömningen kompletteras för dessa delar. De centralaste sakerna är:

- de olika råvarornas användningsmöjligheter och användbarhet och deras betydelse för projektet och dess helhetsverkan
- utgående från anläggningens användning av råvara ska man granska minst alternativet där användningen av torv är den största som har angetts, 30 %, eller att torv inte används alls
- konsekvenserna med råvaruanskaffningen
- bland de ekonomiska konsekvenserna ska även de kostnader som förorsakas av projektet granskas

Det planerade projektet är så omfattande att då projektförfarandet går vidare, uppstår det troligtvis frågor som man inte i programmet, utlåtandena och åsikterna om den har kunnat beakta eller vilkas betydelse är klart större än de som bedömdes på förhand. Kontaktmyndigheten betonar att dessa bör tas upp till behandling i förfarandet och granskas i konsekvensbeskrivningen.

Det svenska deltagandet i förfarandet ska beaktas i förfarandets olika skeden .

UTLÅTANDET FRAMME TILL PÅSEENDE

Utlåtandena och åsikterna om bedömningsprogrammet förvaras i original vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland. Kopior av utlåtandena och åsikterna har sänts till den projektansvarige. Kontaktmyndighetens utlåtande sänds till den projektansvarige samt för kännedom till dem som har inlämnat utlåtanden och åsikter. Utlåtandena hålls under hela bedömningsförfarandet framme till påseende i Kemi och Äänekoski städer samt i Keminmaa och Laukas kommuner och i Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland samt på Internet på sökvägen www.ely-keskus.fi/lappi > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > Vireillä olevat YVA-hankkeet. Därtill är det möjligt att bekanta sig med bedömningsprogrammet i huvudbiblioteken i Kemi, Keminmaa, Laukas och Äänekoski.

I utarbetandet av utlåtandet har deltagit överinspektör Pekka Herva (naturvård, alternativet Kemi), överinspektör Leena Ruokanen (RMO, planläggning) och överinspektör Juha-Pekka Hämmäläinen (riskbedömning och luftvård).

Ansvarsområdet för miljö och naturresurser
 Chef för miljöskydd

Tiina Kämäräinen

Överinspektör

Eira Luokkanen

AVGIFT FÖR PRESTATION

7610 €

FASTSTÄLLANDE AV BETALNING

Ärendet har blivit anhängigt år 2009. Enligt miljöministeriets då gällande förordning om de regionala miljöcentralernas avgiftsbelagda prestationer (27.12.2006/1387) är avgiften för kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogram som gäller fyra kommuner 7610 euro.

BILAGA

Sökande av ändring av avgiften till den projektansvarige (Vapo Oy)

FÖR KÄNNEDOM

Metsäliitto Osuuskunta
 MKB-konsult
 De som har avgett utlåtanden och framfört åsikter
 Miljöministeriet
 Jord- och skogsbruksministeriet
 Arbets- och näringsministeriet
 Finlands miljöcentral